

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет сходознавства

Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота з філології на тему:
**«Функціональні-семантичні особливості гендерних маркерів
у китайському політичному дискурсі
(на матеріалі виступів китайських жінок-політиків)»**

Студента групи МПкит 52-19

факультету сходознавства

денної форми навчання

з освітньо-професійної програми

Галузевий переклад: китайська мова, англійська мова

Спеціальності 035 Філологія

Михайліченка Данила Геннадійовича

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Любимова Ю.С.

Допущен до захисту

«___»_____ 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Любимова Ю.С.
(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	9
1.1. Поняття гендеру у сучасній лінгвістиці.....	10
1.2. Функції політичної комунікації	14
1.3. Особливості гендерних досліджень у сучасному китайськомовному політичному дискурсі	18
1.4. Гендерна складова у світовому політичному дискурсі	23
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	30
2.1. Жанр промови у світовому та китайському політичному дискурсі.....	31
2.2. Специфіка вживання гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі як текстовому утворенні.....	34
2.3. Методика аналізу функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі	37
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3 ВІДТВОРЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ КИТАЙСЬКИХ ЖІНОК-ПОЛІТИКІВ).....	43
3.1. Функціонально-семантичні особливості чоловічого китайського політичного дискурсу	44
3.2. Функціонування гендерних маркерів у промовах китайських жінок- політиків	56

3.3 Функціонально-семантичні особливості гендерних маркерів у політичних промовах китайських жінок-політиків	68
Висновки до розділу 3	73
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДОВІДКОВОГО ХАРАКТЕРУ	87
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	88
РЕЗЮМЕ	89

ВСТУП

На сучасному етапі в лінгвістиці особливої актуальності набуває гендерний підхід до вивчення різних мовних явищ та процесів. Цей підхід став поштовхом для виникнення гендерної лінгвістики – напряму лінгвістики, що сформувався у самостійну течію в останні десятиліття ХХ ст. і що вивчає, з одного боку, зафіксовані в мові стереотипи фемінності й маскулінності, а з іншого боку – особливості мовної поведінки чоловіків і жінок (Волинчик, 2007, с. 56).

Сьогодні немає єдиного визначення поняття «гендер». Загалом гендерні лінгвістичні дослідження – це вплив гендера на мову та його використання як таке. Адже й сьогодні при слові «гендер» у більшості людей одразу вимальовуються певні стереотипи, які напряму впливають на сприйняття. В сучасному суспільстві майже немає сфер, які залишили б поняття «гендер» позаду.

І незважаючи на те, що кардинальної відмінності у мовленнєвій поведінці чоловіків і жінок не існує, проте відмінності є на всіх рівнях мови: більшою мірою – на фонологічному та дискурсивному рівнях, меншою – на лексичному та синтаксичному (Бессонова, 2003, с.7). Тому, з одного боку, можна говорити про існування ситуативно зумовлених та незумовлених (за теорією гендерної асиметрії мозку) відмінностей у жіночому та чоловічому усному й писемному мовленні. Таким чином можна стверджувати, що для того, аби досягнути бажаної мети, як чоловіки, так і жінки використовують різні мовні засоби.

Загалом дослідження проблематики мови і статі почалися в мовознавстві лише на початку ХХ-го. При цьому на перший план вийшов соціальний аспект, який розглядає мову у зв'язку з суспільством і роллю людини у суспільстві.

Проблема гендеру розглядалась у роботах таких вітчизняних та зарубіжних науковців як А.Кириліна (2005, с. 1), Л.Ставицька (2004, с. 1), О. Бессонова (2004, с. 1), Ю. Бойко (2002, с. 1), Є. Горошко (1999, с. 1), Т. Дегтярьова (2004, с. 1), С. Зикова (2009, с. 1), Кэ Ян. Зикова (2011, с. 1) А.Мартинюк (2004, с. 1), Є. Карпукхіна (2011, с. 1), О. Волинчик (2007, с. 1) та інші.

Слід додати, що, на нашу думку, саме у політичній сфері гендерна маркованість відіграє важливу роль для досягнення поставленої мети та впливу на

аудиторію. Адже політичний дискурс є однією з найагресивніших гендерних технологій, він не тільки відображає тендерні стереотипи, міцно зафіксовані у суспільстві та культурі, але й підсилює їх прагматичною спрямованістю на адресата в кореляції «влада -мова -особистість» (Лівицька, 2009, с. 340).

Сьогодні – під час трансформації суспільства, змін гендерних моделей та певного перерозподілу чоловічих та жіночих цінностей – політику постійно слід звертати увагу на поточну ситуацію та розуміти аудиторію. Саме вони стають так званим ретранслятом певних міфів, які є у людській підсвідомості. Адже саме правильне використання гендерних маркерів та вміння вести політичний діалог реалізує мету політика щодо створення іміджу, донесення суті політичного курсу та залучення нової аудиторії.

Саме тому темою нашої роботи є функціональні-семантичні особливості гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі, адже на сьогоднішній день їх не лише неможливо оминати, а й слід знати й правильно ретранслювати під час перекладу.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною проблемою системного вивчення функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі. Актуальність теми дослідження пояснюється зростанням дослідницького інтересу до вивчення гендерних маркерів, їх представленості політичному дискурсі КНР, а також необхідністю ґрунтовного дослідження гендерної проблематики і її взаємозв'язків із сучасною лінгвістикою.

Мета роботи полягає у дослідженні функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань:

- з'ясувати поняття гендеру у сучасній лінгвістиці;
- виявити особливості гендерної складової в китайськомовному політичному дискурсі;
- проаналізувати жіночі мовні маркери політичного дискурсу у Китаї;
- проаналізувати функціонально-семантичні особливості гендерних маркерів;

- виявити особливості перекладу маркерів з китайської на українську мову на матеріалі промов жінок-політиків в КНР.

Об'єктом дослідження є гендерні маркери в промовах китайських політиків;

Предмет дослідження – функціонально-семантичні особливості гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі;

Матеріалом дослідження слугують 30 політичних текстів та промов китайських політиків Керрі Лам, Сунь Чуньлань, Сюй Ліня та Го Вейміна, в них проаналізовано та виділено більше 100 гендерних маркерів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і завдань дослідження в роботі застосовано *дискурс-аналіз* як метод вивчення мовних особливостей сучасного китайського політичного дискурсу, який дозволить виділити характерні риси сучасного політичного дискурсу Китаю, відібрати та проаналізувати загальні особливості текстів та промов політичних діячів КНР; *лексико-семантичний аналіз, функціональний, стилістичний аналіз*, за допомогою них ми надаємо коментар щодо граматичних, лексичних, семантичних властивостей гендерних маркерів політичного дискурсу. Оскільки у даному дослідженні фокусуємо увагу на функціонально-семантичних особливостях гендерних маркерів у політичному дискурсі, то в основному фокусуємо увагу саме на застосуванні саме *функціонального аналізу* для виявлення функції гендерного маркеру в тексті-оригіналі та перекладацького аналізу для оцінки ефективності відтворення цієї функції у тексті перекладу; *структурного аналізу* для аналізу мовних явищ на основі зв'язків і відношень між мовними елементами, спрямований на виявлення того, як побудовано об'єкт, якими є зв'язки та відношення між його елементами. Інший вид аналізу, який ми використовували – це *структурний аналіз*. Структурний аналіз – це метод аналізу мовних явищ на основі зв'язків і відношень між мовними елементами, спрямований на виявлення того, як побудовано об'єкт, якими є зв'язки та відношення між його елементами. У нашому дослідженні було використано структурний аналіз для виділення закономірностей структури та побудови обраних евфемістичних одиниць у політичному дискурсі для простеження взаємозв'язку між структурою та функцією евфемізмів в сучасній

китайській мові. *Перекладацький аналіз тексту*, який передбачає активну діяльність перекладача, спрямовану на глибоке розуміння тексту, який перекладається, на визначення його комунікативного завдання та використаних при перекладі стратегій і прийомів перекладу, перекладацьких трансформацій тощо (Клименко, 2008, с. 5); *кількісні методи дослідження* – а саме розрахунок відсоткового співвідношення різноманітних прийомів перекладу гендерних маркерів, що дозволить оцінити частотність використання різноманітних прийомів перекладу та їх ефективність у плані відтворення функціонально-семантичних рис перекладних елементів; *порівняльний аналіз*, який полягає у порівнянні функціонально-семантичних характеристик гендерних маркерів чоловічого та жіночого мовлення у рамках політичного дискурсу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в роботі *вперше* здійснена спроба комплексно проаналізувати функціонально-семантичні особливості китайських гендерних маркерів.

Уточнено поняття гендеру у сучасній лінгвістиці;

Висвітлено особливості гендерної складової в китайськомовному політичному дискурсі;

Виявлено та схарактеризовано функціонально-семантичні особливості гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі;

Систематизовано особливості перекладу гендерних маркерів з української на китайську мову на матеріалі промов жінок-політиків в КНР.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування наукових положень і висновків дослідження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі: 1) у практиці викладання китайської мови як іноземної; 2) у теорії і практиці перекладу з китайської мови; 3) курсів з проблематики перекладу, гендерних досліджень, у розробці спецкурсів, які вимагають залучення гендерної методології аналізу політичного дискурсу, теорії міжкультурної комунікації, вступу до перекладознавства. Опрацьований фактичний матеріал може слугувати для укладання навчального посібника з перекладу з китайської мови.

Апробацію роботи було здійснено на міжнародній студентській науково-практичній конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови», 2020 р. за результатами якої було опубліковано тези доповіді.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків до кожного з них, загальних висновків, резюме та списку використаної літератури.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми, розкрито її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну дослідження, теоретичне та практичне значення та інформацію щодо апробації результатів дослідження.

Перший розділ присвячений аналізу теоретичних засад дослідження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі, розкрито їх в китайській лінгвокультурі, проаналізовано особливості дослідження функцій політичної комунікації, політичного дискурсу у Китаї, гендерних досліджень у китайському та світовому політичному дискурсі.

Другий розділ присвячений методологічним засадам дослідження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

Третій розділ присвячений аналізу відтворення функціонально-семантичних особливостей у чоловічому китайському політичному дискурсі, особливостям перекладу гендерних маркерів на матеріалі промов китайських жінок-політиків та особливостям перекладу й ознаці гендеру в україно-китайському політичному дискурсі.

У **загальних висновках** підбито підсумки проведеного дослідження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

Список використаних джерел складається зі 107 позицій, з них 7 – іноземними мовами, джерел довідкового характеру (2 позиції), джерел ілюстративного матеріалу (7 позицій).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Лінгвістика знаходиться у постійному розвитку. Кожен день розвивається та змінюється мова, а залежно від цього змінюються утворюються нові напрямки досліджень. Сьогодні значимою тенденцією у різних семантичних дослідженнях є розширення шляхів досліджень. Це рух від структурних методів до когнітивних. Тобто мова розглядається не як існуюча, стала система, яка не змінюється, а розглядається як соціуму (людини) з певною системою цінностей в цілому.

Згідно з новими лінгвістичними концепціями, основна функція мови полягає не стільки в передачі інформації до реальності, а скільки в орієнтації особистості в когнітивній області. Таким чином мову можна розглядати як систему орієнтованої поведінки, де конотація відіграє вирішальну роль. У центрі лінгвістичної уваги опинився детермінований певною культурою користувач мовою – суб'єкт, що пізнає світ, мислить, оцінює, відчуває (Гриценко, 2005, с. 33).

Нове розуміння процесів категоризації та розвиток нових теорій дослідження особи призвели до перегляду наукових принципів щодо вивчення категорії стать. Раніше стать інтерпретувалася лише як біологічно детермінована категорія, яку називають словами «чоловік» і «жінка». Проте ще існує й соціокультурна стать – одна з найважливіших суспільно значимих характеристик людини, яка багато в чому визначає її соціальну, культурну й когнітивну орієнтацію у світі, у тому числі й за допомогою мови (Гриценко, 2005, с. 33).

Необхідність застосування нової термінології в аспекті антропоцентричного підходу при дослідженні всіх параметрів людської особистості, в тому числі і статі, стала однією з причин уведення в науковий опис терміна «гендер», що трактується як соціально зумовлений і соціально відтворений феномен і є одним із тих параметрів особистості, що відбиваються у мові – основному засобі конструювання ідентичності. Відповідно до цього гендер, може бути розглянутий як вимір, як параметр дослідження в багатьох суспільних науках, у тому числі й у лінгвістиці.

1.1 Поняття гендеру у сучасній лінгвістиці

Загалом термін «гендер» прийшов до сучасної лінгвістики зі сфери соціальних наук набагато пізніше, ніж в інші гуманітарні науки тоді, коли гендерні дослідження отримали статус міждисциплінарного напрямку. Перші дослідження проводили західні лінгвісти, і перші системні описи чоловічих і жіночих особливостей мови і мовлення були зроблені саме на базі мов германської та романської мовних груп.

До появи нового терміна лінгвістика не ігнорувала вживання в мові поняття «стать». Дані з галузі соціальної психології свідчать про те, що люди розпізнають один одного в першу чергу за статтю і лише пізніше виділяють інші соціобіографічні характеристики особистості, такі як вік, расова належність, місце народження, поведінка та інше (Генералов, 2001, с. 100).

Поняття «стать» і «гендер» стали чітко розмежовувати після виходу у світ роботи Роді Унгер «Про перевизначення понять «стать» та «гендер». У своєму дослідженні автор пропонує використовувати слово «стать» лише для визначення біологічного статевого розмежування. Використання ж терміна «гендер» передбачається для опису соціальних, культурних, психологічних аспектів, які можна співвіднести з рисами, нормами, стереотипами і ролями, що вважаються характерними або бажаними для тих, кого суспільство вважає чоловіками або жінками (Генералов, 2001, с. 100).

На нашу думку вдалим буде визначити, що поняття "гендер" - це культурно-детерміновані, динамічні, соціальні характеристики чоловіків та жінок – носіїв відмінних картин світу, які реконструюються в основних своїх рисах на базі мовних засобів як усного, так і писемного мовлення. Саме такого визначення ми будемо притримуватися у подальшій науковій роботі.

Таким чином термін «гендер» полягає у розмежуванні соціокультурних та суто біологічних характеристик чоловіка та жінки як членів певної етнокультурної спільноти (Мартинюк, 2004, с. 7). Цей термін покликаний підкреслити суспільно-

конструйований характер статі, її конвенціональність, інституціональність і ритуалізованість (Мельник, 2005, с.110).

Загалом до мовознавства поняття гендер прийшло зі сфери соціальних наук. А таке повне поняття як гендерна концепція оформилась в самостійний науковий напрямок наприкінці 20 століття. Гендерологія охоплює такі напрями як гендерна психологія, гендерна соціологія, гендерна філософія та інші. Серед них особливе місце належить гендерній лінгвістиці (гендерології), яка співвідносить мову з особистістю за ознакою соціальної статі (Дегтярьова, 2004, с. 46)

Гендерні відносини завжди існували і будуть існувати у культур і мовленні, а гендер як соціокультурна надбудова над біологічною реальністю і як система соціостатевих відносин відображає суперечливе і одночасно динамічне співвідношення чоловічого і жіночого субстратів (Гриценко, 2005, с.145).

Перші праці з цієї тематики у вітчизняному та російському просторі почали з'являтися в кінці 80-х, на початку 90-х років 20 століття. Вже з середини 90-х вони стали розвиватися з неймовірною швидкістю. На сьогоднішній день можна констатувати факт, що гендерна лінгвістика переживає своєрідний бум. На її тему написана велика кількість праць. Наприклад, А.П. Мартинюк (Мартинюк, 2004, с.1) досліджував комплексний аналіз гендерно маркованих одиниць. Науковими роботами пов'язаними з гендерною лексикою займалися О.Л. Бессонова (Бессонова, 2003, с.1), О.С. Волинчик (Волинчик, 2003, с.1).

Тим не менш особливий акцент у дослідженнях завжди ставився на вивченні гендерного параметра у мовленні. На думку А.В. Кириліної, такий інтерес вчених до пов'язаний з відкритістю суспільства після пострадянського періоду або ж з впливом фемінізму (Кириліна, 2005, с. 90).

На сучасному етапі досліджень виокремлюють 3 основні підходи до вивчення гендерних досліджень:

1. Перший з них пояснює особливості перерозподілу соціальної влади у суспільстві. Він зводиться до пояснення лише соціальної природи чоловіків та жінок. Цей напрямок виокремлює лексичні переваги та деякі інші особливості уживання мови в залежності від статі – чи це умовна «жіноча» чи «чоловіча» мова.

Ці так звані різновиди «мови» походять з однієї, так би мовити базової мови. І використовується тоді, коли партнери по спілкуванню знаходяться на різних рівнях ієрархії у соціумі (Кирилина, 1999, с. 97).

2. Відмінність «жіночої» та «чоловічої» мови до особливостей мовленнєвої поведінки статей відносить до другого підходу. Статистичні показники чи визначення середніх параметрів мають складають базу для побудови психолінгвістичних теорій чоловічого та жіночого типів мовленнєвої поведінки, вважають вчені (Кирилина, 1999, с. 97).

3. Третій підхід спрямований розбіжності у мовній поведінці статей, які виражені у когнітивному аспекті. Лінгвісти, які вивчають цей підхід, вважають, що є більш значущим не стільки визначення частотності відмінностей та оперування її показниками, як створення лінгвістичних моделей, когнітивних підвалин мовних категорій (Кирилина, 1999, с. 97).

Таким чином можна зробити висновок, що гендерні ознаки у мовній картині світу – це його пізнання крізь чоловіче та жіноче бачення і подальший вплив певної статі на мову, мовну поведінку, тощо. Як наслідок виникають певні гендерні стереотипи, і саме лінгвістика допомагає виявити їх відтворення у носіїв мови.

Чоловіки та жінки по-особливому відображають бачення світу у своїх мовах. Лінгвісти стверджують, що сьогодні з упевненістю можна сказати, що є почуття та емоції, які притаманні лише жінкам або чоловікам, а тому висловлюються у мові за допомогою різних лінгвістичних засобів (Кирилина, 1999, с. 189).

В той же час гендерний підхід акцентує на тому, що окрім біологічних відмінностей важливим є те, як певні культури сприймають, інтерпретують та будують відносини з врахуванням цих відмінностей (Кирилина, 1999, с. 189).

Слід звернути увагу на те, що підтекст також співвідноситься з цілим комплексом гендерних ознак. Як результат це дає можливість робити дослідження тексту з точки зору реалізації гендерної приналежності оповідача, яка є вмотивованою за допомогою жіночого або чоловічого гендерного стилю. Про таку текстоутворюючу функцію гендеру писали такі науковці як О.С. Волинчик (2007, с.1), А. В. Кирилина (2005, с.1), Г. М. Кузенко (2017, с. 1), Р. Лакофф (2001, с. 1),

Ю. П. Маслова (2009, с. 1), Н.В. Миронова (2009, с. 1), Л.О. Ставицька (2004, с. 1), Т.І. Ткаченко (2007, с. 1).

На нашу особливо найбільш сильний прояв гендерних маркерів можна побачити у політичному дискурсі. Загалом, з позицій сучасних підходів, «дискурс» – це складне комунікативне явище, що включає, крім тексту, ще й екстралінгвальні чинники: знання про світ, думки, установки, цілі адресата необхідні для розуміння тексту. Поняття «дискурс» характеризується параметрами завершеності, цільності, зв'язності, тобто всіма властивостями тексту, він розглядається одночасно й як процес, й як результат у вигляді фіксованого тексту (Миронова, 1997, с.15). Суттєвою рисою дискурсу, що розуміється у широкому смислі, є його співвіднесеність з конкретними учасниками акту(мовець і слухач), а також з комунікативним наміром мовця певним чином впливати на слухача. Враховуючи параметри дискурсу, виокремлюють та досліджують його певні види (педагогічний, військовий, політичний, критичний, науковий, юридичний та ін.). Вищевказані дискурси підлягають вербалізації, вони актуалізуються у вигляді текстів (Миронова, 1997, с.15).

Жоден політичний режим не може існувати без комунікації. Мова необхідна для того, щоб переконувати, дати інформацію, накази тощо. Специфіка політики, на відміну від інших сфер людської діяльності, полягає переважно в її дискурсивному характері: більшість політичних дій є речовими діями за своєю природою (Шейгал, 2004, с.18).

І тому не випадково ряд вчених розглядають політичну діяльність як мовленнєву. На думку О. Шейгал, мова політики, політична комунікація, політичний дискурс – терміни, які в більшості робіт взаємопов'язані. Вона ототожнює терміни «політичний дискурс» та «політична комунікація», а мову політики розглядає як структуровану сукупність знаків, які утворюють семіотичний простір політичного дискурсу.

О. Шейгал, розглядаючи функцію політичного дискурсу, доводить, що основною його функцією є інструментальна – боротьба за владу, заволодіння нею та її збереження. Дана функція є глобальною по відношенню до мови, так як

комунікативна функція охоплює мову в цілому. Вищевказана функція проявляється в мобілізації до дій, які стимулюють до їхніх здійснень у формі прямих звернень, лозунгів, закликів, законодавчих актів; з іншого боку – створюючи відповідний емоційний настрій (надія, гордість за країну, впевненість, ворожість, ненависть). Мовленнєві акти також стимулюють відповідні дії, наприклад, погрожуючи застосуванням сили, можна припинити страйк. Найважливішими стимулами політичної діяльності виступають такі мовленнєві акти, як вираження підтримки та довіри (Шейгал, 2004, с. 124).

Саме у політичному середовищі оратори використовують велику кількість гендерних маркерів у своїх промовах для досягнення тієї чи іншої мети, а задачею перекладача є найбільш чітко донести їх думку до аудиторії. У зв'язку з цим, на нашу думку, детально дослідити прояв гендеру та використання гендерних маркерів у китайському та світовому політичному дискурсі є актуальним. Про це й буде йтися у подальших частинах роботи.

1.2 Функції політичної комунікації

На нашу думку, перед тим як перейти напряму до гендерної складової у політичному дискурсі, спершу слід розглянути, які функції має політична комунікація. Отже, публічне, письмове, та усне мовлення – це завжди особлива форма комунікації, в якій присутні особливі адресант і адресат, тобто той, від кого передаються повідомлення, і той, кому передаються повідомлення. Тому комунікативний простір публічної промови описується як специфічний тип мовної поведінки, де важливим є кожен компонент. Знаменитий американський лінгвіст російського походження Якобсон. Р.Й. одним з перших окреслив основні функції мови в залежності від її орієнтації на один з компонентів комунікації (Якобсон, 1975, с. 197). Класифікація Р. Якобсона приймається більшістю сучасних фахівців.

Компонентами комунікації можуть виступати: адресат, адресант, референт, повідомлення, контакт і код. Кожному з шести компонентів відповідає своя

особлива функція. До функцій в комунікативному акті Jakobson. P.Й. відносить наступні (Jakobson, 1975, с. 197):

1. *Емотивна функція*: співвідноситься з автором-відправником і зосереджена на впливі на адресата і вираженні емоцій автора. Як пише сам Jakobson, «вона пов'язана з прагненням справити враження певних емоцій у реципієнта».

2. *Конотативна функція* (або спонукальна) – функція впливу на адресанта. «Спонукальна функція може бути виражена як закликами, так і інформуванням людей в певному, вигідному для адресата світлі».

3. *Комунікативна функція*: орієнтована на референт і співвідноситься з предметом, про який йде мова. Ця функція зав'язана на відносно повідомлення до референту або контексту.

4. *Фатична функція*: за допомогою неї встановлюється, триває або переривається комунікація, тобто перевіряється, чи працює канал, чи встановлена зв'язок з реципієнтом. Використання в мовленні ідеологом нерідко служить «паролем», сигналом про політичні погляди автора.

5. *Функція тлумачення*: спрямована на пояснення самого значення слова. Нерідко в політичних текстах зустрічаються фрагменти, в яких автор пояснює читачеві сенс якихось спеціальних термінів і понять, а також пропонує нове пояснення сенсу.

6. *Поетична або естетична функція мови* – спрямованість уваги на повідомлення заради нього самого, а не заради референта, контакту або адресата. Це найбільш важлива функція, на думку Jakobsona, оскільки він вважав, що кожен мовний акт в деякому сенсі стилізує і перетворює описану їм подію. Те, як це проробляється, визначається його наміром, емоційним змістом і аудиторією, якій він адресований, попередньою цензурою, яку він проходить, набором готових зразків, до яких він належить. Ця функція реалізується переважно в художньому мовленні, але сам політик теж зобов'язаний стежити за виразністю своєї мови.

У реальному мовленні всі вищеописані функції взаємодіють і не завжди представляється можливим визначити, яка функція є домінуючою. Однак мовна комунікація в політиці – це перш за все засіб боротьби за владу або спосіб

здійснення політичної влади. Саме успіху в цій сфері сприяють розглянуті вище функції.

Це є важливим, адже залежно від мовця (в нашому випадку жінки-політика) певні мовленнєві функції можуть бути більш домінуючими і, як наслідок, можуть використовуватися лінгвістичні засоби, які більше підходять для досягнення певних цілей.

Політичні комунікації також відрізняються і змістом комунікацій, тими повідомленнями, що поширюються під час здійснення зв'язків з громадянами в політичній сфері. Політичне повідомлення є ключовим аспектом політики, оскільки більшу частину політично значущої інформації людина отримує саме завдяки розповсюдженим повідомленням і зовсім не з власного досвіду (Шиманова, 2007, с.181).

Доступність відомостей про минуле і прогнози щодо майбутніх подій є можливою лише під час передачі повідомлень. Політична комунікація розглядається як функціональна властивість одного з компонентів політичної системи суспільства, її особливої підсистеми, яка встановлює зв'язки між інститутами політичної системи (Шиманова, 2007, с.181). Значення цієї системи дуже велике, оскільки люди здатні оцінювати дії, в тому числі і політичні, лише за наявності певного обсягу знань і інформації.

Інформація становить сукупність різних повідомлень, відомостей, даних про відповідні предмети, явища, процеси, відношення (Матвієнко, 2004, с. 14). Ця категорія виступає предметом комунікації; при цьому отримана об'єктом «вхідна» інформація являє собою зміст повідомлення, а семантично значуща інформація, що змінює стан об'єкта – зміст відображення цього повідомлення, чи відповідно відображення об'єктом «вхідної» інформації.

Сутнісною стороною політико-комунікативних процесів є передача, переміщення, циркуляція політичної інформації – тих відомостей, якими в процесі конкретної суспільно-практичної діяльності з приводу завоювання, утримання чи здійснення влади з метою реалізації своїх корінних інтересів обмінюються

(збирають, зберігають, переробляють, поширюють і використовують) політичні актори – індивіди, спільноти, інститути (Шиманова, 2007, с.181).

Політична інформація є сукупністю знань, повідомлень про явища, факти і події політичної сфери суспільства. За її допомогою передається політичний досвід, координуються зусилля людей, відбувається їх політична соціалізація і адаптація, структурується політичне життя (Шиманова, 2007, с.181). Взаємовідносини між політичними акторами не можуть проявлятися по-іншому, ніж в формі інформаційного обміну, тобто комунікації, що передбачає передачу від актора до актора тих чи інших смислових значень посередництвом формальних і неформальних каналів комунікації з використанням знакових повідомлень та інших символічних форм (мова, жести, вирази обличчя, зовнішній вигляд), що сприймаються різними органами чуттів. Загалом політична комунікація відбувається на таких основних рівнях: міжнародному (виходить за межі однієї держави), загальнонаціональному (в межах всієї держави), регіональному (в рамках регіону, області), локальному (на місцевому рівні), базовому (охоплює місто, селище, село). Відповідно до цих рівнів змінюється контекст політичної інформації і аудиторія, якій вона адресована (Шиманова, 2007, с.181).

По відношенню до політичної системи та громадянського суспільства політична комунікація виконує певні функції (Мелешкіна, 2001, с.217):

- 1) інформаційну (поширення необхідних знань про елементи політичної системи та їх функціонування);
- 2) регулятивну (дає змогу виробити оптимальний механізм взаємодії як між елементами політичної системи, так і між політичною системою і громадянським суспільством);
- 3) функцію політичної соціалізації (сприяє встановленню важливих і необхідних норм політичної діяльності і політичної поведінки);
- 4) маніпулятивну (сприяє формуванню суспільної думки з найбільш важливих політичних проблем);
- 5) інтеграційну/дезінтеграційну (за певних політичних обставин об'єднує/поляризує громадян або їх погляди на гостро актуальні питання);

б) мотиваційну (отримана реципієнтом інформація може спонукати його до вчинення певних дій, наприклад, виборча комунікація мотивує громадян до участі у виборах) (Мелешкина, 2001, с.217).

Для нашої наукової роботи важливо враховувати ці аспекти політичної комунікації. Адже політики та політкіні мають враховувати всі аспекти політичної комунікації і з огляду на них використовувати гендерні маркери у своїх промовах в китайському політичному дискурсі.

1.3 Особливості гендерних досліджень у сучасному китайськомовному політичному дискурсі

Загалом, для Китаю дослідження політичної мови можна назвати порівняно новим напрямком. Вивчення політичної мови почалося в кінці ХХ століття, коли в наукових журналах стали з'являтися розрізнені статті, і отримало свій розвиток на початку ХХІ століття. Роботи китайських авторів представлені як роботами узагальнюючого характеру, так і аналізами конкретного матеріалу, конкретних політичних лідерів, передових статей китайських ЗМІ, а також порівнянням політичної комунікації в Китаї і західних країнах. Сучасні китайські дослідники, наприклад, Чен Ліцзян 陈丽江 багато запозичують у авторів західної політичної лінгвістики, в своєму розвитку проходять вже завершені етапи і застосовує визнані теорії. Якихось нових ідей китайські автори не пропонують, але це пояснюється тим, що політична лінгвістика ще знаходиться в стадії осмислення китайської політичної дійсності.

Разом з тим, спроби по-новому подивитися на вже досліджений предмет, навіть якщо згодом вони виявляються помилковими, можуть більш чітко визначити межі досліджуваного явища або задати новий вектор в його дослідженні. Такі спроби необхідно, оскільки іноді зовсім відмінний від вже існуючого погляд дозволяє доповнити, збагатити, навіть змінити існуюче уявлення про це явище.

Безсумнівним є і значення культурно-філософських концепцій для китайської політики, найважливішу роль тут відіграє зв'язка «історія-політика»,

однією з головних рис якої є традиційно-високе значення історико-культурних і філософських реалій для політики країни. Як зазначає Л.С. Переломов «коли політик в своїх контактах з народом звертався до історії, використовуючи, як правило як аргумент історичного факту або концепцію древнього філософа, особливо Конфуція, він зустрічав завжди підготовлену аудиторію» (Переломов, 2000, с. 20). Таким чином, дослідження політичної мови сучасних китайських лідерів неможливо без урахування культурно-історичної спадщини, етнопсихологічних особливостей цієї древньої нації. У сукупності зі стилістичними особливостями політичного дискурсу у Китаї, які служать знаряддям трансляції політичного курсу, відображають позицію керівників з певних питань, привертають увагу глядача і допомагають загострити увагу на тих моментах, які на думку промовця потребують особливої уваги, культурно-історична і етнопсихологічна специфіка допоможуть сформулювати повне уявлення про політичну мову в Китаї.

Як ми вже зазначали, на сьогоднішній день в Китаї існує невелика кількість гендерних досліджень. Вони стосуються вивчення мовних відмінностей у чоловіків і жінок на рівні фонетики, лексики і стратегії в мовленнєвій поведінці. Дослідження так само звертають увагу на гендерну асиметрію і певну дискримінацію в китайській мові в плані словотворення, порядку слів і звернень. Ми вирішили звернути увагу на пункти, які найбільше впливають на політичний дискурс.

У Китаї гендерні дослідження починаються тільки в кінці 70-х, на початку 80-х років. Одними з авторів були Чжао Сюеде 赵学德 2008; Яо Чуньлінь 姚春林 2009; Хуан Цянь 黄千 2011.

Це пов'язує з відкритістю китайського суспільства після політики реформ і відкритості. Для китайських лінгвістів з'явилася можливість обміну інформацією з зарубіжними вченими, так само як і бурхливий розвиток фемінізму в Америці не міг не вплинути на китайське суспільство. Тому з 80-х років в Китаї починається системне дослідження гендерної проблематики.

Інтерес до проблем цього напрямку в Китаї можна розділити на два періоди: на першому етапі китайські лінгвісти в основному знайомилися з тематикою і

результатами вивчення гендеру лінгвістами Європи і Америки; на другому почалося вивчення своїх мовних матеріалів в аспекті гендеру. Також слід зауважити, що ці два періоду не були строго відокремлені один від одного, а були взаємопов'язані. З одного боку, вчені вивчають зарубіжні теорії та методи гендерних досліджень, з іншого – центр їх уваги переноситься на матеріали китайської мови. Китайські лінгвісти досягли певних успіхів в гендерному дослідженні, але очевидно, що є велика кількість аспектів, які потребують вивчення (й маркованість у політичному дискурсі – один з них).

Гендерні дослідження починаються в Китаї з ознайомлення із зарубіжними роботами про гендер. У цей час увагу дослідників зосереджено головним чином на перекладі зарубіжних робіт і на зіставленні іноземних мов з китайським в аспекті гендеру. Так, наприклад, в 1979 р Ван Веньчжан опублікував статтю «Chairman або Chairperson – феміністський рух і мовна реформа в Америці». Це була перша стаття про зарубіжні гендерні дослідження (Яо Чуньлінь 姚春林, 2009, с. 5). Науковці Тань Чжи Мин, Сяо Сяоцюань (1990) и Чжоу Шаодай (1992) переклали роботу Р. Trudgill «Socio-linguistics. An introduction to language and society»; Чжоу Хуни Чжу Ваньцзинь зробили переклад роботи D. Tannen «You Just Do not Understand: Women and Men in Conversation» (Tannen, 2018, ел. рес, с.1); Дін Шіньшань познайомив з роботою R. Hudson «Соціолінгвістика». Крім вищеназваних, слід згадати ще ряд робіт про фемінізм, переклад яких також був зроблений у Китаї. лінгвісти Сан Чжуїн 桑竹影 та Нань Шань 南珊 переклали частину твору Симона де Бовуар «Друга стаття» (1986); робота Бетті Фрідан «Таємниця жіночності» була перекладена Чен Сілінь 程锡麟 та Чжу Хуей 朱徽 (程锡麟, 朱徽 1988, с. 20).

Наступний етап розвитку гендерної теорії в Китаї відзначається активною публікацією робіт про мовні відмінності і асиметрії, що стосуються чоловіків і жінок в китайській та інших мовах. Наприклад, в англійській, російській, японській і так далі. Більшість статей про гендерну дискримінацію та гендерної асиметрії були виконані на матеріалі англійської мови. Лінгвісти підраховали, що з період з 2001 по 2016 року було опубліковано близько 1309 статей з ключовим словом «гендерні дослідження в англійській мові», в той час як з ключовим словом

«гендерні дослідження в японській мові» – 64 статті, а гендерних досліджень в російській мові – всього 48 статей (Минь, 2016, с. 2).

Головним змістом цих досліджень є:

- узагальнення гендерних досліджень в конкретній мові (англійській, японській, російській і так далі);
- аналіз матеріалів про гендерні відмінності, асиметрія або дискримінацію в конкретній мові;
- зіставлення гендерних відмінностей, асиметрій або дискримінацій в китайському та іншій конкретній мові.

В останні роки лінгвісти Ши Геншань 史耕山, Чжан Шанлянь 张尚莲 та Ван Ліцин 王烈琴 опублікували ряд статей про гендерну лінгвістику в Китаї. У статті Ши Геншань 史耕山 та Чжан Шанлянь 张尚莲 «Загально про дослідження гендерної асиметрії в китайській лінгвістиці» описані теоретичні основи гендерної теорії та гендерної стратегії в мовленнєвій поведінці, проаналізовано поняття гендерної дискримінації в мові, а також наведено приклади гендерної асиметрії (史耕山, 张, 2006, с. 1). 王烈琴 в статтях «Про стан і перспективи дослідження гендерної лінгвістики» та «Про тенденції дослідження гендерної лінгвістики в світі 21 століття» розглядає стан гендерних досліджень, включаючи основний зміст, напрямок досліджень, головні школи і їх установки (Дачуан, 2009, с. 12).

Ці наукові праці стали початком теорії гендеру та гендерних досліджень в Китаї. Вони дають можливість познайомити китайських лінгвістів з методами вивчення гендеру та проведення гендерних досліджень в інших іноземних мовах і сприяють розвитку гендерних досліджень в китайській лінгвістиці.

На нашу думку, окрему увагу слід приділити дослідженням китайській лінгвістів щодо стратегії під час комунікації. Наприклад, Пан Сяоян 潘小燕 на основі теорії ввічливості П. Браун і С. Левінсон (P. Brown & S. Levinson) проводила експеримент з метою дослідження різних стратегій вибачення у чоловіків і жінок. В результаті Пан Сяоян 潘小燕 отримала наступні результати: 1) жінки частіше вибачаються, ніж чоловіки; 2) жінки частіше обирають пряму стратегію вибачення;

3) жінки частіше використовують прислівник ступеня 真, 十分 під час вибачення (Сяоянь, 2004, с. 15). Мовна поведінка – це складний процес мозкової діяльності. Воно реалізується в конкретних видах і стратегіях в залежності від теми, обстановки, рольових відносин комунікантів, їх соціального статусу і так далі. Гендер є одним з факторів, що впливають на мовну поведінку, але не єдиним. 段成钢 використовуючи модель експерименту Д. Брауер (D. Brouwer 1982), аналізував використання ввічливій мови покупців і продавців в залізничних касах. Автор прийшов до таких висновків: 1) гендер покупців не є одним з важливих факторів, який впливає на використання ними (покупцями) ввічливої мови; 2) вік покупців служить важливим фактором, який впливає на використання ними ввічливої форми 3) гендерні характеристики і вік продавців є важливими факторами для використання ними (продавцями) ввічливій мови (Чженган, 2008, с.27).

У 3 частині роботи ми спробували дослідити, як гендер впливає на комунікацію на політичній арені. Тим не менш вже можна стверджувати, що гендерелогія хоча й меншим чином, але також присутня у роботах китайських лінгвістів.

Таким чином проаналізувавши гендерні дослідження в китайській лінгвістиці слід підкреслити наступне:

1. У китайській мові гендерні дослідження зосереджені на дослідженні мовних відмінностей чоловіків і жінок, а також на дискримінації жінок через вплив конфуціанства (Минь, 2016, с. 3). Але інші теми теж цікавлять вчених. Наприклад, гендерний чинник в навчальному процесі досліджував Чжан Пін (Минь, 2016, с. 5) та інші. Широко дослідження, що стосується теми гендерної маркованості у політичному дискурсі ми не знайшли.

2. Для різних досліджень лінгвісти використовують різні наукові методи. Гендерні дослідження – синтетична тематика, яка об'єднує лінгвістику, соціологію, психологію і т. Д., Так що слід використовувати синтез традиційних для лінгвістики, соціолінгвістики і психолінгвістики методів дослідження. В китайській лінгвістиці гендерні дослідження зосереджені в основному на методі семантичного аналізу, особливо в напрямку аналізу гендерних відмінностей і

дискримінації (Минь, 2016, с. 5). У дослідженнях гендерних відмінностей в мовній поведінці вчені вважають за краще застосовувати практичні методи, наприклад, анкетування, експерименти і статистичний аналіз

3. Робіт і дисертацій про гендерні дослідження в Китаї поки небагато (白解红 2000; 赵蓉晖 2003; 周民权 2014). Перед китайськими лінгвістами стоять такі задачі як створення і розвиток своєї, китайської, теорії гендеру, розширенню напрямки гендерних досліджень.

1.4 Проблематика гендеру у світовому політичному дискурсі

Як ми вже з'ясували, політичний дискурс – дуже широке поняття, яке певною мірою визначає людську свідомість. Політичний дискурс вивчають такі науки як лінгвістика, психологія, соціологія, філософія, економіка, політологія та інші. Такий інтерес привів до появи політичної лінгвістики.

Багато лінгвістів займалися цим питанням в останні десятиліття. Зокрема це М. Я. Блох (Блох, 2013, с. 5), І. С. Бутова (Бутова, 2010, с. 5), М. Варікаш (Варікаш, 2008, с. 5), О. В. Эпштейн (Эпштейн, 2008, с. 5), Д. М. Калищук (Варікаш, 2008, с. 7), Р.В. Поворознюк (Варікаш, 2003, с. 5). Багато наукових праць було написано на тему дискурсу. Багато з них мають унікальний теоретико-методологічний підхід.

Проте на думку Н.В. Миронової, сукупність таких підходів досить назвати строго оформленою науковою дисципліною. Правильніше вважати це напрямом, який інтегрує в собі різні теоретичні підходи і методи досліджень політичної арени світу (Миронова, 2009, с. 2).

У політичному дискурсі дуже важливо розрізнити поняття стать та гендер, бо вони диференціюють індивідів за фізіологічними та психологічними характеристиками. Поняття стать можна визначити як комплекс біологічних характеристик особистості, тим часом гендер – це соціо-психолінгвістичних характеристик людини. Отже гендер визначає три основні групи характеристик: статево – рольові стереотипи, які є типовими для конкретного суспільства

біологічна стать і прояви цих ролей в рамках, правил і психолінгвістичних норм, які пропонує те саме суспільство (Беліков, Крисін, 2001, с. 47).

Чинники історичного, психологічного соціологічного та лінгвістичного характеру повпливали на те, що гендер впливає майже на всі сфери нашого життя та є важливою частиною взаємодії людей. Гендер можна назвати складним культурним конструктом у соціумі, що відображає відмінності в ментальних, емоційних статей, їх поведінці та ролях. Таким чином, гендер є базовим концептом соціальної культури суспільства. (Самарина, 2006, с. 213)

Політичний дискурс є однією з найагресивніших гендерних технологій, адже він не тільки відображає тендерні стереотипи, міцно зафіксовані у суспільстві та культурі, але й підсилює їх прагматичною спрямованістю на адресата в кореляції «влада-мова-особистість». Отже у вивченні домінує прагматико лінгвістичний підхід. Він дає змогу дослідити вербальну поведінку особи у політиці згідно з критерієм адекватної селекції лінгвістичних одиниць і силі їхнього впливу. (Лівицька, 2012, с. 366).

Базовими складовими політичної комунікації завжди виступають: політик, бо він або вона є відправником меседжу та комунікантом й особистість, яка в свою чергу є адресатом та одержувачем інформації. Можна зробити висновок, що мета політичної комунікації – це вплив з ціллю прихилити адресата до своєю політичної персони та розповсюдити свої політичні погляди (Самарина, 2006, с. 2014).

Важливим є те, що процес гендерної соціалізації політика або ж будь-якої особи відбувається саме через використання відповідних до ситуації маркерів. Вони фіксують статеву належність індивіда та реалізують когнітивні категорії маскулінності й фемінності, які в свою чергу являють собою сукупність типових біологічних, емоційних, психічних, соціокультурних та психологічних характеристик певної особистості певної лінгвокультури (Мельник, 2009, с. 111).

Сьогодні, під час трансформації суспільства, змін гендерних моделей та певного перерозподілу чоловічих та жіночих цінностей – політику постійно слід звертати увагу на поточну ситуацію та розуміти аудиторію. Саме вони стають так званим ретранслятом певних міфів, які є у людській підсвідомості. Адже саме

правильне використання гендерних маркерів та вміння вести політичний діалог реалізує мете політика щодо створення іміджу, донесення суті політичного курсу та залучення нової аудиторії (Мельник, 2009, с. 111).

Які ж головні відмінності у поведінці та комунікації жінок-політиків та чоловіків-політиків? На момент написання наукової роботи ми не знайшли повноцінних робіт, які б досліджували такі аспекти китайського політичного життя. Проте зважаючи на певний вплив світової й західної політики, а також зважаючи на те, що конфуціанство, яке мало і має великий вплив на життя КНР, підкреслює ідеал, що 男主外, 女主內 *Nán zhǔ wài, nǚ zhǔ nèi* – чоловік управляє зовні, а жінка керує всередині, що відображає підлегле становище жінки, яких заохочують залишатися в будинку в той час як їхні чоловіки є годувальниками в навколишньому світі та дослідивши промови китайських жінок-політиків, які будуть представлені у 3 частині нашої роботи, можна стверджувати, що певним чином відмінності є схожими до тих, які вже описані західними лінгвістами.

На думку В.В. Потапова (Потапова, 2000, с. 63) фемінний (або ж так званий жіночий) стиль спілкування відрізняється від маскулінного (чоловічого) використанням висхідним тонів, в той час як чоловіки використовують низхідні, меншої довжиною синтагм, меншим проявом категоричності, більшим проявом покори у невербальній комунікації, а також у більшій мірі дотриманням норм мови.

До сих пір у суспільстві для чоловіків передбачаються такі образи як образ мисливця, самця; образ батька, господаря; образ вірного товариша; образ успішного кар'єриста (Грайс, 1985, с. 236)

Мовну поведінку жінок характеризують як більш «гуманну». Вона проявляється в частому використанні емоційних конструкцій, девіації від прямої відповіді, вживання стилістично забарвленої лексики, високого стилю та значної кількості ввічливих форм (Мельник, 2009, с. 113).

Науковець А.А. Семенюк вважає, що у чоловіків переважає бажання вийти переможцем. Для цього вони використовують модель, де принижують опонента та показують свої переваги, в той час як фемінна модель навпаки відходить від відкритої конфронтації та ворожнечі, й зосереджується на спільності (Семенюк,

2007, с. 8). Таким жінки роблять напрямок у створенні атмосфери, коли ж чоловіки закцентовані на мету.

Як пише лінгвіст Мак Кейн за собою не "конкуруючий", а "кооперативний" тип. Під цим мається на увазі більш толерантне ставлення до учників діалогу (або ж будь яких видів комунікацій), відсутність акцентування щодо власного внеску (або ж його применшення). Таким чином акцентується увага на вкладі кожної персони в спільну справу, а не демонстрації особистих рис та важливості (McCain, 2008. с. 25).

Загалом, у політичному дискурсі історично домінують чоловіки, тому політичні промови певним чином відповідають пласту традиційної політичної риторики. На думку американських дослідників, фемінний стить створюється саме на базі класичної публічної промови і не є незалежним та оригінальним «Language and Gender» (McCain, 2008. с. 25).

Слід звернути увагу і на те, що маскуліність у політичному дискурсі проявляється в дедукції та аргументації, політик часто наводить приклади вже після власних міркувань. Чоловіки оперують фактами, отриманими з неупередженого джерела, використання в якості прикладів фактів не пов'язаних з досвідом оратора або аудиторії (Росок, 1971, с. 85). Маскуліність у виборі тем проявляється таким чином: типовими темами вважаються економіка, оподаткування, кримінал (Росок, 1971, с. 86).

До рис фемінного мовлення зазвичай відносять використання особистого досвіду, прояв схожості в поглядах з аудиторією, чуйний тон, партнерське звертання до аудиторії (що виражається у використанні інклюзивних квантифікаторів), індуктивний спосіб побудови логічних висновків, прояв схожості в поглядах з аудиторією, тощо (Варікаш, 2008, с. 85).

Що стосується тем, то жінки часто обирають дискусію навколо соціуму, захисту дітей, охорони здоров'я, інтересів жінок, захисту навколишнього середовища (Варікаш, 2008, с. 86).

Тим не менш такі науковці як Н. М. Гоца та В. Е. Чернявская, звертають увагу на те, що політики-жінки, як і їх колеги чоловіки схильні до змішання

дискурсивних гендерних стилів, з незначною часткою індивідуальних гендерних відмінностей або ж повною їх відсутністю (Гоца, 2009, с. 168).

Можна зробити висновок, що хоча у політичному дискурсі і присутні певні гендерні відмінності, які визначаються фемінним і маскуліним типом спілкуванням, проте на сьогоднішній день ці рамки стають все менш помітним. Якщо історично вважалося, що політика – це справа чоловіків, то наразі все більше крісел на політичній арені займають жінки. А можливі відмінності між стилем мовлення у політичному дискурсі сприймаються не як щось негативне, а змінюються разом із суспільством. І, як вважають психологи (Ліончук, 2010, с. 3) на сьогоднішній день і більшій мірі виборець не звертає увагу на стать, його ірраціональний вибір ґрунтується на архетипних уявленнях про роль і якостях ідеального лідера.

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи все зазначене вище у 1 розділі, можна зробити висновок, що поняття «гендер» – це культурно-детерміновані, динамічні, соціальні характеристики чоловіків та жінок – носіїв відмінних картин світу, які реконструюються в основних своїх рисах на базі мовних засобів як усного, так і писемного мовлення. Гендер слід визначати як інтерпретацію рис особистості у соціальній та культурній сфері, а також як модель поведінки чоловіка і жінки, на відміну від біологічної приналежності.

Таким чином термін «гендер» полягає у розмежуванні соціокультурних та суто біологічних характеристик чоловіка та жінки як членів певної етнокультурної спільноти. Цей термін покликаний підкреслити суспільно-конструйований характер статі, її конвенціональність, інституціональність і ритуалізованість.

У сьогоднішніх принципах аналізу лінгвістики вживають різні лінгвістичні методи для вивчення комунікації та аспектів мови. Гендер відіграє свою роль у мовленні, тому може використовуватися для досягнення різних цілей мовця, зокрема він впливає на інтенсивність у спілкуванні.

Таким чином гендерні ознаки у мовній картині світу – це його пізнання крізь чоловіче та жіноче бачення і подальший вплив певної статі на мову, мовну поведінку, тощо. Як наслідок виникають певні гендерні стереотипи, і саме лінгвістика допомагає виявити їх відтворення у носіїв мови.

Чоловіки та жінки по-особливому відображають бачення світу у своїх мовах. Лінгвісти стверджують, що сьогодні з упевненістю можна сказати, що є почуття та емоції, які притаманні лише жінкам або чоловікам, а тому виражуються в мові за допомогою різних лінгвістичних засобів. Саме тому ми можемо бачити й різні теми, на яких акцентують увагу жінки-політики та чоловіки-політики. Зафіксовані в мові гендерні стереотипи складають так званий макрокомпонент гендерної картини світу у мовленні. Універсальні гендерні стереотипи створюють підґрунтя. Таке підґрунтя є зрозумілим для більшості населення. При міжмовній передачі універсальній гендерні стереотипи зазвичай не є складною проблемою при перекладі.

Також існують національно специфічні гендерні стереотипи. Вони формують гендерну етнокультуру мовної культури світу. Загалом наявність гендерних стереотипів пояснюється існуючими відмінностями соціальних ролей (у жінок та чоловіків).

Під час написання розділу ми з'ясували, що гендерні маркери у політичному дискурсі певним чином конкретизують ступінь впливу гендерного фактору на мовленнєву поведінку учасників, отже поглиблюють уявлення про домінуючу роль прагматичних установок комунікативної ситуації політика. Як результат - гендерні відмінності стираються.

Можна стверджувати, що між жіночим і чоловічим мовленням існують відмінності (як у письмовому, так і усному). Як результат існують певні системи факторів, що впливають на ці відмінності і зумовлюють їх.

Що стосуються китайських досліджень у цій сфері, то на сьогоднішній день в Китаї існує невелика кількість гендерних досліджень. Вони стосуються вивчення мовних відмінностей у чоловіків і жінок на рівні фонетики, лексики і стратегії в мовленнєвій поведінці. Дослідження так само звертають увагу на гендерну

асиметрію і певну дискримінацію в китайській мові в плані словотворення, порядку слів і звернень.

У політичному дискурсі гендерні маркери майже не досліджувалися. Таким чином їх виокремлення та розуміння при перекладі буде важливим фактором для правильної передачі інформації, настрої, цілі та мети політичної фігури.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Політична промова відома ще з часів античності та розвивалася як жанр риторичного мистецтва. Оратор з давніх часів мав використовувати силу слова та комунікативні навички для впливу на аудиторію, спонукання її до певних рішень, зміни чи формування поглядів людей, або ж донесення певної інформації.

Публічний виступ стимулює ораторську творчість політиків, бо він завжди стосується сьогодення, та іноді може мати непередбачуваний характер. Політичні промови майже завжди є гостро публіцистичними, тому що в них є ствердження якоїсь ідеї, погляду, напрямку, ідеологічної позиції, а це неминуче означає відсторонення інших поглядів, якщо навіть вони й не називаються. Вираження ідейної позиції, особливо на великий загальний слухачів, завжди потребує пафосу, який може виражатися по-різному: перифразами, порівняннями і зіставленнями, епітетами й метафорами, морально-етичними антитезами, ствердними запереченнями; повторенням певних ідеологем; гіперболами, акцентуванням окремих слів і виразів, влучних у будь-якій ситуації, оказіональним новоутворенням тощо (Шейгал, 2002, с. 21). Політична промова є найбільш прототипним жанром політичного дискурсу, це публічний виступ, який є ефективним засобом для одержання визнання та демонстрації лідерства.

Загалом же, політичну промову розуміємо як заздалегідь підготовлений виступ, який представляє певну політичну силу або висвітлює певну суспільно-політичну подію та містить оцінки, думки, обґрунтування певних подій чи дій.

Саме політичні промови китайських політиків будуть нашим матеріалом для дослідження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів.

2.1. Жанр промови у світовому та китайському політичному дискурсі

Промова як жанровий вид політичного тексту є невід'ємною складовою політичної комунікації. Л. Мацько визначає поняття «політична промова» як завчасно підготовлений виступ на гостру політичну тему, який містить «позитивні чи негативні оцінки, обґрунтування, конкретні факти, з накресленими планами, перспективою політичних змін» (Мацько, 1999, с. 5).

Політична промова, здебільшого, характеризується орієнтацією на відстоювання думок, поглядів, переконань, ідеологічних настанов. При цьому у політичних промовах часто спостерігається прагнення мовця дискредитувати погляди політичних опонентів при одночасному наданні переваги власним поглядам (Самойлова, 2016 с. 236). На думку дослідниці О. Падалка, зміст політичної промови має бути сприйнятливим, зрозумілим для аудиторії (народу) та своєю інформацією, її вербальним втіленням має відповідати активній чи пасивній мовній компетенції загальної маси слухачів промови (Падалка, 2012, с. 67).

Звернемо увагу на типологічні особливості політичної промови. Різновиди політичних промов розглядали у своїх дослідженнях такі вчені, як Канетті Є., Паул Л. та Коуварт Дж., Лісовий М., Мацько Л. та інші. Аналіз розроблених цими вченими класифікацій дозволило виокремити такі різновиди політичної промови:

1) парламентські промови, які здебільшого будуються на протиставленні у рамках дихотомії «правильне – неправильне», або «доцільність – недоцільність», «користь – шкода» тощо.

2) передвиборчі промови, направлені на агітацію виборців, залучення їх на свою сторону з метою утримання влади та своїх позицій;

3) партійні промови, які характеризуються пропагандою власних ідей, їх відстоюванням;

4) міжнародні промови, які проголошуються на міждержавних заходах (конференції, з'їзди, засідання, банкети тощо), а також уникають опору, непогодження з боку аудиторії;

5) вітальні промови, які мають формальний характер та проголошуються з метою популяризації певних ідей та планів;

6) святкові промови, яким властиві ритуальний, величавий характер та протягом яких мовець виражає загальноприйняті цінності, переконання;

7) мітингові промови, у яких оратор ділиться «наболілим», звертається до суспільно-важливих та значимих проблем.

Окрім того, за способом реалізації можна розмежувати політичні промови на такі групи:

– ділові промови, які подають лише «сухі» факти щодо певного питання, проблеми, мають ознаку лаконізму;

– промови-вибачення, протягом яких політичний діяч визнає некоректність своїх поглядів, дій, за що його власне критикують, та вибачається перед аудиторією;

– захисні промови, створені для оборони своєї позиції та поглядів тощо.

На сьогодні у лінгвістиці застосовується дискурсивний підхід до вивчення політичних текстів. Розглядаючи жанр промови з точки зору представленості його у китайському та світовому політичному дискурсі, зауважимо, що основна увага приділяється аналізу лексичного ярусу промов. Сьогодні більшість вчених називають 21 століття епохою змін. Очевидним представляється такий факт, що чим інтенсивнішими є зміни у політиці, тим інтенсивніші й зміни лексики на кожному етапі її розвитку. Саме у сфері політичної лексики спостерігаються істотні зміни, обумовлені суспільно-політичними процесами.

Розглядаючи соціальний контекст китайського політичного дискурсу, Ке Ян зауважує, що за більш ніж 30 років проведення політики відкритості та реформ у Китаї сталися радикальні зміни, особливо в суспільно-політичній сфері країни (Ке Ян, 2011, с. 60). Це вплинуло як на лексичний склад політичних промов, так і на мовленнєві стратегії й тактики, які використовуються для впливу на аудиторію.

Загалом, на сьогодні в Китаї багато лінгвістів досліджують співвідношення мови і політики. Китайський вчений Лей Дачуан вказує, що інтерес до мовної проблематики, дослідження прихованих співвідношень між мовою і політикою є

одним з основних напрямків наукових досліджень, проігнорувати яке неможливо (Дачуан 2009, с. 36).

Розглядаючи особливості китайського політичного дискурсу та роль промови як жанру цього дискурсу, також слід згадати роль традиційної політичної мови. Китайське культурне середовище та його особливості й історична пам'ять впливають на політичну мову, формуючи в ній ряд традиційних для китайської культури фраз та виразів. Фахівці відзначають, що класична китайська політична мова стає способом формування нового варіанту політичної мови, відповідного реаліям Китаю як країни, що постійно розвивається та модернізується (Виноградов, 2008, с. 96).

Логічно припустити, що традиційні політичні фрази і словосполучення свідомо вводяться у сучасний політичний дискурс КНР. У цьому контексті можна стверджувати, що традиційна політична мова має певне функціональне навантаження (Берзиня, 2010, с. 271). Однією з функцій використовуваних у політичних промовах китайських політиків мовних засобів є той факт, що традиційна мова сприяє зменшенню тиску західного дискурсу демократії і підсилює розуміння політичних процесів у рамках власне китайської політичної культури.

Наступна функція – це консолідація суспільства, оскільки політична мова класичного Китаю є єдиним спадком всіх представників народу. Звідси випливає і можливість використання традиційної китайської політичної мови, як інструменту для зняття внутрішньої напруги, особливо в моменти здійснення реформ, коли велика можливість виникнення соціального розшарування. Традиційні елементи дають можливість кожному члену суспільства відчувати свою причетність до єдиної культурно-історичної лінії (Берзиня, 2010, с. 271).

Для політичного дискурсу КНР також властива характерна така риса, як *інтердискурсивність*. Під *інтердискурсивністю* розуміється внутрішня неоднорідність тексту, яка є результатом особливої стилістики, жанру або дискурсивної практики (Ке Ян, 2011, с. 59). Однією з основних особливостей сучасної політичної мови в КНР є прагнення до дотримання канонів. Наприклад,

коли політичний діяч звертається до публіки і в якості аргументу використовує історичний факт, цитати древніх мудреців або зачіпає стародавні традиції, то без сумніву викликає прихильність до себе слухачів.

Загальні риси політичної промови як жанру китайського політичного дискурсу виражаються у промовах як політиків-жінок, так і політиків-чоловіків. Втім, властивості промов китайських політиків мають і характерні риси, які дозволяють виявити наявність гендерних маркерів у промовах.

2.2 Специфіка вживання гендерних маркерів у китайськомовному політичному дискурсі як текстовому утворенні

Розглянемо особливості використання у промовах політиків гендерних маркерів. Загалом, на сьогоднішній день це питання більш розвинене у контексті політичного дискурсу інших мов (передусім – англійської). Питання використання гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі залишається недостатньо вивченим на сьогодні.

Е. Шовалтер вказує, що в західній політичній культурі переважає категорювання, де в центрі всього є чоловік (Шовалтер, 1996, с. 520). Здебільшого, саме такий тип категорювання притаманний для політичної сфери загалом, у тому числі це позначається і на політичних практиках східних країн.

Натомість, О. Л. Бессонова зазначає, що кардинальної відмінності у мовленнєвій поведінці чоловіків і жінок взагалі не існує, однак деякі аспекти цих відмінностей простежуються на всіх рівнях мови. Дослідниця вважає, що переважною мірою гендерна диференціація представлена на фонологічному та дискурсивному рівнях, тоді як рівні лексичний та синтаксичний демонструють менші можливості у плані вираження гендерних особливостей мовлення (Бессонова, 2003, с. 7).

Традиційно відмінності у використанні мови жінками та чоловіками пов'язують із більшим прагненням чоловіків до влади, більшої агресивності їх мовлення, прагненням чоловіка займати лідерську позицію. Жіноче мовлення при

цьому переважною мірою розглядається із засад прагнення уникнення вербальної агресії, застосування стратегій уникнення конфлікту, застосування більшої кількості евфемізмів тощо. Часто можна почути думку про те, що саме чоловіки є більш успішними у веденні політичної діяльності, дебатів, адже вони сприймають опозицію, протиставлення чи боротьбу як певного роду ритуал, використовують більш ефективні, хоча не рідко більш агресивні за жіночі, мовні засоби, спрямовуючи їх на досягнення поставленої мети – тобто на отримання перемоги у політичній гонці (Tannen, 2018, ел.рес. с.1).

Загалом у рамках політичного дискурсу дослідники виокремлюють три форми відтворення гендеру:

1. Маніпулятивна апологетика й критика;
2. Нормативне конструювання;
3. Креативне конструювання (Інформаційна безпека, 2010, ел.рес, с. 421).

Маніпулятивна форма відтворення гендеру передбачає активну експлуатацію гендерних стереотипів з метою створення необхідного впливу на населення. Так, політичні діячі часто залучають у якості елемента свого іміджу традиційні риси фемінності чи маскулінності. Жінки здебільшого апелюють до емоційної складової свідомості виборців, говорячи про свої емоції та чуйно ставлячись до емоційного стану інших людей. На матеріалі китайського політичного дискурсу серед емотивів як гендерних маркерів фемінності виділяємо такі вирази, як *非常感动 fēi cháng gǎn dòng* – дуже зворушений, *深深感受到 shēn shēn gǎn shòu dào* – глибоко відчувати.

Чоловіки-політики, навпаки, використовують прямо протилежну поведінкову рису, яку традиційно приписують чоловікам як типово маскулінну – це агресивність, прагнення до боротьби, рішучість. У мовленні китайських політиків-чоловіків такими гендерними маркерами маскулінності виступають лексеми *斗争 dòu zhēng* – боротьба, *战争 zhàn zhēng* – війна, *果断 guǒ duàn* – рішучий, *严格 yán gé* – строгий, суворий, *防 fáng* – стійкий, *战士 zhàn shì* – солдат; боєць тощо.

Експлуатуючи існуючі в уявленні соціуму гендерні стереотипи, політики йдуть до поставленої комунікативної мети, маніпулюючи уявленнями населення про обидва гендери. Слід зауважити, що для політичного дискурсу західних країн характерним є негативне ставлення до стереотипного уявлення про гендер. Наприклад, американські жінки-політики часто звинувачують чоловіків-політиків у агресивності, байдужості до проблем та прав жінок через їх прагнення відповідати стереотипному уявленню про агресивну маскулінність. В 21 столітті таке протистояння є особливо актуальне. Прикладом такого протистояння політиків жінок та чоловіків може слугувати приклад передвиборчої кампанії у США 2016 р., коли основне протистояння виникло між кандидатами Д. Трампом та Х. Клінтон.

Натомість, для китайського політичного дискурсу демократичний підхід до гендеру не є притаманним. Китайські жінки-політики, як правило, не прагнуть напряду протиставляти жіночий політичний імідж більш розповсюдженому чоловічому. Навпаки, у китайському суспільстві жінки-політики часто прагнуть залучати до своєї професійної поведінки та, відповідно, й до професійного мовлення, риси маскулінності. Зокрема, у мовленні китайських політикинь зустрічаємо такі характерні маскулінні гендерні маркери, як, наприклад, лексема 帥 *shuài* – *командир, воєначальник, головнокомандувач, полководець*. Використовуючи такі гендерні маркери жінки-політики прагнуть продемонструвати, що вони також здатні гідно представляти свою країну в політичній сфері, яка традиційно сприймається як чоловіча професія.

Нормативне конструювання гендеру є більш нейтральною формою у порівнянні з маніпулятивною, оскільки передбачає усвідомлену або автоматичну відповідність гендерним нормам, тобто характерним для даної культури поданням про доречність або недоречність тих або інших форм і моделей поведінки для жінок і чоловіків. Переважною мірою дана форма відтворення гендеру спостерігається у створенні іміджу політика у рамках його політичної діяльності (Маслова, 2009, с. 226). Прагнення відповідати гендерним нормам та очікуванням соціуму є важливим аспектом поведінки політика, у тому числі й мовної. Традиційні цінності,

шанобливе ставлення та прагнення до примноження яких є одною із основоположних вимог до політика, передбачають відповідність і традиційним гендерним моделям.

На відміну від нормативної форми відтворення гендеру, креативне конструювання гендеру – це ситуативно-специфічне конструювання гендерної ідентичності з використанням нестандартних мовних маркерів чоловічності та жіночності. До таких нестандартних маркерів переважною мірою відносяться ті мовні особливості, які стереотипно та традиційно не співвідносяться з гендером, однак можуть набувати гендерного змісту у рамках певного контексту (Маслова, 2009, с. 226). Прикладом такого креативного конструювання гендеру може слугувати, наприклад, використання жінкою «комп'ютерної» лексики, що йде у розріз із гендерним стереотипом про те, що дана сфера діяльності є традиційно чоловічою. Слід відзначити, що до деякої міри присутність жінки у політиці все ще може сприйматися послідовниками традиційного погляду на гендер як нетиповий вид діяльності для жінки, що автоматично відносить поведінку жінки-політика до категорії креативної форми відтворення гендеру.

Таким чином, у сучасному політичному дискурсі спостерігається декілька напрямків реалізації гендерного аспекту. Загалом же, гендерна складова відіграє вагомий роль у питанні здійснення кандидатом морально-емоційного впливу на реципієнта та часто може слугувати основою для ряду стратегій мовленнєвого впливу у рамках ведення політичної діяльності.

2.3 Методика аналізу функціональні-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі

Розглядаючи аспекти гендерних маркерів жіночого та чоловічого типів політичного дискурсу КНР, зауважимо, що це дослідження, як ми вже з'ясували в першому розділі, має проводитися у руслі гендерної лінгвістики, яка базується на ідеї про те, що чоловіки та жінки використовують різні комунікативні стратегії й тактики, а також різні норми мовної взаємодії й впливу. Це пояснюється тим, що

чоловіки та жінки належать до різних мовних співтовариств, відповідно до їх відмінних гендерних особливостей.

Гендерна лінгвістика – сучасний та актуальний напрямок мовознавства, який активно розвивається та залучає безліч методів сучасного лінгвістичного дослідження. Зокрема, у даному дослідженні використовуємо *функціональний аналіз*, який дозволив визначити роль, практичне призначення об'єкта як сукупності взаємопов'язаних елементів. Він базується на заставах, що певна функція може бути реалізована різними засобами мови, а той самий засіб здатен виконувати різні функції, таким чином, у нашому дослідженні на основі обраних гендерних маркерів було проаналізовано, які функції можуть виконувати гендерні маркери у політичному дискурсі.

Інший вид аналізу, який ми використовували – це *структурний аналіз*. Структурний аналіз – це метод аналізу мовних явищ на основі зв'язків і відношень між мовними елементами, спрямований на виявлення того, як побудовано об'єкт, якими є зв'язки та відношення між його елементами. У нашому дослідженні було використано структурний аналіз для виділення закономірностей структури та побудови обраних гендерних маркерів у політичному дискурсі для простеження взаємозв'язку між структурою та функцією гендерних маркерів в сучасній китайській мові.

Також використовуємо *дискурс-аналіз* як метод вивчення мовних особливостей сучасного китайського політичного дискурсу. Дискурс-аналіз становить сукупність аналітичних методів інтерпретації текстів чи висловлювань як продуктів мовленнєвої діяльності людей, здійснюваної за конкретних суспільно-політичних обставин і у відповідних культурно-історичних умовах (Куранова, 2011, с. 254). Дискурс-аналіз дозволить виділити характерні риси сучасного політичного дискурсу Китаю, відібрати та проаналізувати загальні особливості текстів та промов політичних діячів КНР.

Дискурс-аналіз дозволяє виділити не тільки істотні характеристики соціальної комунікації, а й другорядні, змістовні та формальні показники (наприклад, тенденції у варіативності мовних формул або побудові висловлювань).

У цьому полягає незаперечна перевага даного підходу, тому методи моделювання дискурсу, обґрунтування його компонентів і вивчення його структури як цілісної комунікаційної одиниці активно використовуються різними сучасними дослідниками в області лінгвістики. У нашому ж дослідженні увагу в рамках дискурс-аналізу обраних нами текстів звертаємо передусім на такі умови розгортання та функціонування цього дискурсу, як гендерні аспекти та національна специфіка політичного дискурсу в КНР.

Окрім того, у роботі використовуємо також методи роботи з лексикою, яка виконує роль гендерних маркерів у обраних для аналізу дискурсивних текстах. До таких методів належать лексико-семантичний аналіз, функціональний, стилістичний аналіз. *Лексико-семантичний аналіз* слова включає вивчення етимології та семантики слова, використання його в конкретному контексті (Богдан, 2011, с. 5). Надаємо коментар щодо граматичних, лексичних, семантичних властивостей гендерних маркерів політичного дискурсу.

Наприклад, аналізуючи чоловічі політичні промови, виділяємо лексему 战争 *zhàn zhēng* – *війна* як мовний гендерний маркер, який є іменником та за своїми семантичними властивостями реалізує концепт маскулінності у тексті. Окрім того, здійснюємо функціональний та стилістичний аналіз такого гендерного маркеру – у даному випадку слово 战争 *zhàn zhēng* – *війна* за стилістичними показниками є метафорою, а за функціональним навантаженням реалізує експресивну, називну, прагматичну функції.

Визначення лексеми як гендерного маркера неможливе без залучення цих методів лінгвістичного дослідження, адже саме через аналіз функціональних, стилістичних, семантичних властивостей можемо зрозуміти роль лексеми у тексті. Дискурс-аналіз же дозволяє проаналізувати контекст висловлювання і виявити, чи відповідає та чи інша лексема гендерним стереотипам, чи реалізує якийсь із них у даному випадку і т. д.

Окрім того, у даному дослідженні фокусуємо увагу на особливостях перекладу гендерних маркерів китайського політичного дискурсу, а отже залучаємо також *перекладацький аналіз тексту*. Перекладацький аналіз тексту

передбачає активну діяльність перекладача, спрямовану на глибоке розуміння тексту, який перекладається, на визначення його комунікативного завдання та використаних при перекладі стратегій і прийомів перекладу, перекладацьких трансформацій тощо (Клименко, ел.рес, с. 1). Окрім того, перекладач має оцінити рівень адекватності та еквівалентності перекладу.

Оскільки у даному дослідженні фокусуємо увагу на функціонально-семантичних особливостях гендерних маркерів у політичному дискурсі, то в основному фокусуємо увагу саме на застосуванні функціонального аналізу для виявлення функції гендерного маркера в тексті-оригіналі та перекладацького аналізу для оцінки ефективності відтворення цієї функції у тексті перекладу.

Також у роботі залучаємо кількісні методи дослідження – а саме *розрахунок відсоткового співвідношення* різноманітних прийомів перекладу гендерних маркерів, що дозволить оцінити частотність використання різноманітних прийомів перекладу та їх ефективність у плані відтворення функціонально-семантичних рис перекладних елементів. У ході здійснення функціонального аналізу дотримуємося думки про те, що переклад повинен зберегти функціональну домінанту оригіналу при адекватній мірі перекладацьких трансформацій.

Таким чином, методика аналізу функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі передбачає використання таких методів дослідження, як дискурс-аналіз, лексико-семантичний, стилістичний, функціональний аналіз, структурний аналіз, перекладацький аналіз, порівняльний аналіз, а також метод кількісних підрахунків у контексті перекладацького аналізу.

Висновки до розділу 2

Таким чином у другій частині роботи ми дослідили, що політична промова, здебільшого, характеризується орієнтацією на відстоювання думок, поглядів, переконань, ідеологічних настанов. При цьому у політичних промовах часто спостерігається прагнення мовця дискредитувати погляди політичних опонентів при одночасному наданні переваги власним поглядам.

Політичні промови майже завжди є гостро публіцистичними, тому що в них є ствердження якоїсь ідеї, погляду, напрямку, ідеологічної позиції, а це неминуче означає відсторонення інших поглядів, якщо навіть вони й не називаються. Вираження ідейної позиції, особливо на великий загаль слухачів, завжди потребує пафосу, який може виражатися по-різному: перифразами, порівняннями і зіставленнями, епітетами й метафорами, морально-етичними антитезами, ствердними запереченнями; повторенням певних ідеологем; гіперболами, акцентуванням окремих слів і виразів, влучних у будь-якій ситуації, оказіональним новоутворенням тощо.

Ми також з'ясували, що для політичного дискурсу КНР також властива характерна така риса, як інтердискурсивність. Під інтердискурсивністю розуміється внутрішня неоднорідність тексту, яка є результатом особливої стилістики, жанру або дискурсивної практики. Однією з основних особливостей сучасної політичної мови в КНР є прагнення до дотримання канонів. Наприклад, коли політичний діяч звертається до публіки і в якості аргументу використовує історичний факт, цитати древніх мудреців або зачіпає стародавні традиції, то без сумніву викликає прихильність до себе слухачів.

У роботі ми розглянули різницю у промовах політиків та політкінь, зокрема використання відповідних маркерів для досягнення поставленої мети. Так, політкіні часто залучають у якості елемента свого іміджу традиційні риси фемінності чи маскулінності. Жінки здебільшого апелюють до емоційної складової свідомості виборців, говорячи про свої емоції та чуйно ставлячись до емоційного стану інших людей.

Чоловіки-політики, навпаки, використовують прямо протилежну поведінкову рису, яку традиційно приписують чоловікам як типово маскулінну – це агресивність, прагнення до боротьби, рішучість.

Прагнення відповідати гендерним нормам та очікуванням соціуму є важливим аспектом поведінки політика, у тому числі й мовної. Традиційні цінності, шанобливе ставлення та прагнення до примноження яких є одною із

основоположних вимог до політика, передбачають відповідність і традиційним гендерним моделям.

Для досягнення поставлених цілей ми виділили головні методики аналізу функціональні-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

До них ввійшли функціональний аналіз, який дозволив визначити роль, практичне призначення об'єкта як сукупності взаємопов'язаних елементів; структурний аналіз, який спрямований на виявлення того, як побудовано об'єкт, якими є зв'язки та відношення між його елементами; дискурс-аналіз, який дозволить виділити характерні риси сучасного політичного дискурсу Китаю, відібрати та проаналізувати загальні особливості текстів та промов політичних діячів КНР; лексико-семантичний аналіз, за допомогою якого ми надаємо коментар щодо граматичних, лексичних, семантичних властивостей гендерних маркерів політичного дискурсу. Окрім того, у даному дослідженні фокусуємо увагу на особливостях перекладу гендерних маркерів китайського політичного дискурсу, а отже залучаємо також перекладацький аналіз тексту й розрахунок відсоткового співвідношення різноманітних прийомів перекладу гендерних маркерів, що дозволить оцінити частотність використання різноманітних прийомів перекладу та їх ефективність у плані відтворення функціонально-семантичних рис перекладних елементів.

РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ У КИТАЙСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ (НА МАТЕРІАЛАХ ПРОМОВ КИТАЙСЬКИХ ЖІНОК-ПОЛІТИКІВ)

Для функціонально-семантичного аналізу гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі, ми вирішили проаналізувати політичні промови 2-х відомих китайських політкінь. А саме – голови адміністрації Гонконгу Керрі Лам та китайської високопоставленої політичної діячки, членкині Політбюро ЦК КПК (з 2012 р.) та одночасно завідувачки відділом єдиного фронту ЦК КПК (з 2014 р.) Сунь Чуньлань.

Як ми вже дослідили у попередніх розділах, гендерні маркери на сьогоднішній день грають важливу роль у кар'єрі кожного політика чи політкіні. Сьогодні, під час трансформації суспільства, змін гендерних моделей та певного перерозподілу чоловічих та жіночих цінностей – політику постійно слід звертати увагу на поточну ситуацію та розуміти аудиторію. Саме вони стають так званим ретранслятом певних міфів, які є у людській підсвідомості. Адже саме правильне використання гендерних маркерів та вміння вести політичний діалог реалізує мету політика щодо створення іміджу, донесення суті політичного курсу та залучення нової аудиторії (Мельник, 2009, с. 111).

Для того, щоб найбільш точно дослідити функціонально-семантичні особливості перекладу жіночих гендерних маркерів та на контрасті показати, які саме прийоми для досягнення цілей вживають жінки-політики, ми також вирішили звернутися та дослідити специфіку гендерних маркерів, яка притаманна чоловікам-політикам КНР. Серед китайських політиків-чоловіків звертаємо увагу на промови заступника керівника відділу реклами ЦК КПК та міністра інформаційного бюро Державної ради Китаю Сюй Ліня й китайського політика Го Вейміна, який займає пост заступника міністра Інформаційного бюро Державної ради Китаю (SCIO).

Так як політкіні часто залучають у якості елемента свого іміджу традиційні риси фемінності чи маскулінності, то вони здебільшого апелюють до емоційної складової свідомості виборців та чуйно ставлячись до емоційного стану інших

людей. Їм притаманні такі фемінні риси як **сенситивність, інтуїтивне пізнання, емоційність**. Основна тематика їх промов – це **соціальні чинники, проблеми молодого покоління, концепт «дитина-мати», освіта, турбота про народ, єдність китайської нації, любов до батьківщини та партії, турбота про молоде покоління**.

Щодо чоловіків-політиків, то вони, навпаки, використовують прямо протилежну поведінкову рису, яку традиційно приписують чоловікам як типово маскулінну – це **агресивність, прагнення до боротьби, рішучість**. Політики демонструють більш агресивне мовлення, яке зосереджене на досягненні цілей, часто використовуються концепти війни, протистояння та стратегічної кооперації.

Для аналізу функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів, на нашу думку, саме ці концепти будуть найбільш показовими та повністю продемонструють їх функціонально-семантичні особливості. Надалі саме до них ми будемо звертатися під час аналізу.

Так само невелику частину роботи ми вирішили приділити питанню перекладу гендерних маркерів. Таким чином ми додатково зможемо виділити, які прийоми слід використовувати перекладу, коли він стикається з гендерними маркерами у китайських політичних промовах.

3.1. Функціонально-семантичні особливості чоловічого китайського політичного дискурсу

Традиційно відмінності у використанні мови жінками та чоловіками пов'язують із більшим прагненням чоловіків до влади, більшої агресивності їх мовлення, прагненням чоловіка займати лідерську позицію. Часто можна почути думку про те, що саме чоловіки є більш успішними у веденні політичної діяльності та політичних дебатів, адже вони сприймають опозицію, протиставлення чи боротьбу як певного роду ритуал, використовують більш ефективні, хоча не рідко більш агресивні за жіночі, мовні засоби, спрямовуючи їх на досягнення поставленої мети (Tannen, 2018, ел.рес. с.1).

Для того, щоб дослідити функціонально-семантичні особливості та осоловості перекладу жіночих гендерних маркерів, ми вирішили звернутися та дослідити специфіку гендерних маркерів, яка притаманна чоловікам-політикам КНР. Серед китайських політиків-чоловіків звертаємо увагу на промови заступника керівника відділу реклами ЦК КПК та міністра інформаційного бюро Державної ради Китаю Сюй Ліня. Зокрема, порівнюємо мовні маркери, використані у промові цього політика як представника чоловічого політичного дискурсу та мовні маркери, виявлені у промовах політикинь, присвячених питанню епідемії COVID-19.

У мовленні Сюй Ліня використовується безліч термінів, а також спостерігається лексика, притаманна для воєнного дискурсу (перечислення втрат, загиблих), на відміну більш м'якої за своєю експресивністю та емоційної лексики у мовленні політиків-жінок:

当前，疫情仍在全球传播蔓延，每天都有许多鲜活的生命逝去 dāng qián , yǐ qíng réng zài quán qiú chuán bō wàn yán , měi tiān dū yǒu xǔ duō xiān huó dí shēng mìng shì qù – У даний час епідемія все ще поширюється по всьому світу, і щодня втрачається багато життів. (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, ел. рес, с. 1)

У наведеному уривку наведені сталі термінологічні вирази, такі як 疫情 yǐ qíng – загальне положення з епідемією. Окрім того, використовується евфемізм до слова «померти» 生命逝去 shēng mìng shì qù – *пйти з життя*. Тож, частково, у деяких випадках, китайські політики не підтверджують уявлення про чоловіче мовлення, як про більш агресивна та таке, якому не притаманне використання евфемізмів. Воєнний дискурс реалізується у таких мовних маркерах, як 战争 zhàn zhēng – *війна*:

这是一场人类与病毒的战争 zhè shì yī cháng rén lèi yǔ bìng dú dí zhàn zhēng – «Це війна між людьми та вірусами» (Сюй Лінь 徐麟, 2020, с. 1).

Як показав аналіз, основними маркерами чоловічого політичного дискурсу є лексико-семантичні засоби репрезентації значення **боротьби, війни,**

протистояння. Частотним прийомом перекладу, який використовується при перекладі з китайської мови, це дослівний переклад.

Дослівний переклад полягає у передачі речення вихідної мови без суттєвих змін конструкції, порядку слів та лексичного складу оригіналу. Приклад дослівного перекладу спостерігаємо у наступному випадку:

中国抗疫斗争充分体现了人民至上、生命至上 zhōng guó kàng yì dòu zhēng chōng fēn tǐ xiàn liǎo rén mín zhì shàng 、 shēng mìng zhì shàng – Боротьба Китаю з епідемією повністю втілює верховенство людей і верховенство життя (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, с. 1).

У даному випадку гендерним маркером чоловічого політичного дискурсу слугує вираз *中国抗疫斗争 zhōng guó kàng yì dòu zhēng – боротьба Китаю з епідемією*, де основне навантаження гендерної забарвленості мовлення несе лексема *斗争 dòu zhēng – боротьба*. Політик обирає саме цей вираз, щоб продемонструвати рішучі дії, які втілюються для подолання епедимії. Таким чином робиться змога підняти настрій та дух народу, який вже певний час відчуває наслідки ситуації, які склалася через світову пандемію. Оскільки даний вираз не має лексичних труднощів, цілком доцільним є використання дослівного перекладу без вагомих структурних та семантичних змін.

Окрім того, дослівний переклад може використовуватися і у випадку передачі метафори, наприклад:

这是一场人类与病毒的战争 zhè shì yī cháng rén lèi yǔ bìng dú de zhàn zhēng – Це війна між людьми та вірусами (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, с. 1).

У даному прикладі лексема *战争 zhàn zhēng – війна* має метафоричне значення та позначає епідемію, як складну ситуацію у життя народу та населення всієї планети, яка прирівнюється оратором до війни. Знову ж бачимо, що політик використовує типові мускулінні засоби для досягнення цілі – на цьому загострюється увагу та демонструється рішучість для подальших дій. Оскільки метафоричне значення виражене через лексему, яка не складає труднощів при передачі на українську мову, то доцільним тут є дослівний переклад.

Серед мовних маркерів китайського чоловічого політичного дискурсу також виокремлюються термінологічні вирази, які часто стають труднощами при передачі тексту промови засобами української мови. Хоча термінам і властива однозначність, їм властива також і системність, адже вони здатні переходити з однієї області в іншу, змінюючи або залишаючи попереднє значення. Безумовно, китайську термінологію можна вважати однозначною, проте у межах контексту або ж певної сфери. Терміни, значення яких однозначні, перекладаються дослівно, втім не завжди є можливим використання саме цього найпростішого прийому перекладу.

Зокрема, існують такі ієрогліфи, які у складі словосполучень мають різне значення. Ієрогліф 剂 *jì* – *засіб* у складі різних словосполучень може перекладатися українською і як «засіб», і як «агент», і як «речовина». У термінологічному виразі 疫情 *yì qíng* – *загальний стан епідемії* використовується два ієрогліфа 疫 *yì* – *епідемія* та 情 *qíng* – *ситуація*. Використовуємо описовий переклад та перекладацьку трансформацію додавання (або розширення), яка полягає у використанні додаткових лексичних одиниць для передачі в повній мірі лінгвістично не виражених елементів змісту оригіналу. Відповідно, вираз 疫情 *yì qíng* перекладаємо українською як *загальний стан епідемії*:

当前，疫情仍在全球传播蔓延，每天都有许多鲜活的生命逝去 *dāng qián , yì qíng réng zài quán qiú chuán bō wàn yán , měi tiān dū yǒu xǔ duō xiān huó de shēng mìng shì qù* – *У даний час епідемія все ще поширюється по всьому світу, і щодня втрачається багато життів* (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, ел. рес, с. 1).

Проаналізуємо також особливості гендерних маркерів у наступному уривку з промови Сюй Ліня:

面对前所未知、突如其来、来势汹汹的疫情天灾，中国共产党和中国政府把人民生命安全和身体健康放在第一位，果断采取最全面、最严格、最彻底的防控措施 *miàn duì qián suǒ wèi zhī , tū rú qí lái , lái shì xiōng xiōng de yì qíng tiān zāi , zhōng guó gòng chǎn dǎng hé zhōng guó zhèng fǔ bǎ rén mín shēng mìng ān quán hé shēn tǐ jiàn kāng fàng zài dì yī wèi , guǒ duàn cǎi qǔ zuì quán miàn , zuì yán gé ,*

zuì ché dì dí fāng kòng cuò shī – «У принципово нових умовах раптового і бурхливого стихійного лиха Комуністична партія Китаю та китайський уряд ставлять на перше місце безпеку та здоров'я людей і рішуче прийняли найбільш комплексні, суворі та ретельні заходи профілактики та контролю» (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, с. 1).

У даному прикладі в оригінальному тексті використовуються такі метафоричні вирази, як *面对 miàn duì* – *стояти лицем до лиця; зіткнутися*; *突如其来 tū rú qí lái* – *звалитися як сніг на голову, застати зненацька*. Ці лексичні засоби транслюють більш агресивні образи, апелюють до концептів **боротьби, протистояння**, тоді як жіноче мовлення, навпаки, націлене на реалізацію стратегії **об'єднання людей, кооперації, висловлення співчуття та співпраці** у складних для всього людства умовах (про це більше детально ми розглянемо у 2 розділі цієї частини роботи). Відповідно, вбачається такий принцип як «боротьба – гармонія», що семантично характеризує чоловіче та жіноче політичне мовлення у китайському політичному дискурсі.

Втім, Сюй Лінь у своїй промові також апелює до питання захисту населення, турботи про здоров'я людей. Втім, мовні маркери, які є виразниками цих цінностей, у чоловічому мовленні є менш емоційними та експресивними: *把人民生命安全和身体健康放在第一位 bǎ rén mín shēng mìng ān quán hé shēn tǐ jiàn kāng fàng zài dì yī wèi* – *ставити на перше місце безпеку життя та фізичне здоров'я людей*. Використовуються також такі епітети, як *果断 guǒ duàn* – *рішучий*, *严格 yán gé* – *строгий, суворий*, *防 fáng* – *стійкий*.

У даному прикладі ми бачимо, що гендерні маркери, які використовує політик, підкреслюють політичний напрям країни. На відміну від західної політичної культури, де політик часто виставляє на перше місце себе та демонструє свої досягнення, тут Сюй Лінь підкреслює, що саме *Комуністична партія Китаю та китайський уряд* протистоять небезпеці і *ставлять на перше місце безпеку життя та фізичне здоров'я людей*. Таке виростання пов'язанно саме з політичним курсом країни і можна спостерігати як в чоловічих, так і в жіночих промовах.

Прикладом гендерних маркерів у чоловічому політичному мовленні китайської мови також є наступний вираз із промови Сюй Ліня:

人民是中国抗疫斗争的最大底气和力量源泉 *rén mín shì zhōng guó kàng yì dòu zhēng de zuì dà dǐ qì hé lì liáng yuán quán* – Люди є **найбільшим джерелом впевненості та сили у боротьбі Китаю з епідемією** (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, ел. рес, с. 1).

У даному випадку спостерігаємо, що політик ототожнює себе з народом. Цим прийомом він акцентує увагу, що всі дії робляться саме для людей. Коли Сюй Лінь говорить: *最大底气和力量源泉 zuì dà dǐ qì hé lì liáng yuán quán* – **найбільше джерело впевненості та сили**, він також використовує гендерний маркер *斗争 dòu zhēng* – **боротьба** (дослівний переклад). Тобто бачимо, як гендерний маркер використовується для посилення сенсу речення. Таким чином метою політика є підняти бойових дух та настроїв населення, надати відчуття спокою, запевнити, що вони в безпеці.

Загалом саме семантика **боротьби** є провідною у розглянутих нами промовах китайських політиків-чоловіків, тому вважаємо мовні засоби, які мають саме цю семантичну специфіку, провідними гендерними маркерами. У наступному прикладі цей гендерний маркер знову присутній, при цьому автор промови використовує також числівники (*14 亿 14 yì* – *1,4 мільярди*) та термінологічні назви (*白皮书 bái pí shū* – *біла книга* (дипломатичний термін, який позначає збірку дипломатичних документів)) для надання своїй промові аргументованості та більшої ваги:

白皮书指出, 14 亿中国人民都是抗击疫情的伟大战士 bái pí shū zhǐ chū , 14 yì zhōngguó rénmín dōu shì kàng jī yì qíng dí wěi dà zhàn shì – **У білій книзі зазначається, що 1,4 мільярди китайців – великі борці в боротьбі з епідемією** (Сюй Лінь 徐麟在, 2020, ел. рес, с. 1).

Для перекладу терміну *白皮书 bái pí shū* – *біла книга* у наведеному прикладі перекладу використовується калька, оскільки даний термін є притаманним не тільки для сфери китайської дипломатії, але є загальновідомим. Так, в англійській

мові також зустрічається термін *white papers* – білі книги, добре відомі у всьому світі Білі книги Європейської Комісії (реалія, ближча для українського перекладу). Саме тому вважаємо, що можливий переклад даного дипломатичного терміну китайського дипломатичного дискурсу без додаткового пояснення чи опису, а з використанням кальки. У цьому випадку важливими є фонові знання аудиторії перекладу.

Китайські громадяни у наведеному уривку промови Сюй Ліня називаються *战士 zhàn shì* – солдат; боєць, що також яскраво відображає гендерні особливості чоловічого мовлення у політичному дискурсі. Акцентується увагу на тому, що епідемія не проста тимчасова перепона. Проблема – серйозна, глобальна і в певних місцях критична. Тому використання такого гендерного маркера як *战士 zhàn shì* – солдат, боєць; має за мету додатково активізувати увагу населення до цієї проблеми і постійно буди на поготові, адже під час справжніх воєнних дій, з якими порівнює ситуацію політик, саме так і відбувається. Дана лексема залежить від контексту, що впливає на переклад. Враховуючи багатозначність цієї одиниці, обираємо той варіант перекладу, який відповідає контексту боротьби з пандемією.

Окрім таких гендерних маркерів політичного дискурсу КНР, як «війна», «боротьба», «боєць» також зустрічаємо семантичний маркер «зброя», який належить до тієї ж сфери воєнних метафор, які часто використовуються у мовленні політиків-чоловіків, наприклад:

团结合作是国际社会战胜疫情最有力武器 tuán jié hé zuò shì guó jì shè huì zhàn shèng yì qíng zuì yǒu lì wǔ qì – **Солідарність та співпраця є найпотужнішою зброєю** для міжнародного співтовариства для подолання епідемії (Сюй Лінь 徐麟 在, 2020, с. 1).

У даному випадку використовуються маркери як притаманні жіночому політичному мовленні (гармонійні комунікативні стратегії), так і чоловічі маркери, направлені на демонстрацію сили та протистояння. До перших належать такі лексеми, як *团结 tuán jié* – солідарність; *合作 hé zuò* – співпраця, тоді як до других – *有力武器 yǒu lì wǔ qì* – потужна зброя та *战胜 zhàn shèng* – подолання. Таким

чином частково підтверджується теорія, що хоча у чоловічі та жіночі промови мають відмінності, проте не можна цілковито стверджувати, що конкретні гендерні маркери притаманні лише мові політиків чи політкинь. Сьогодні вони частково поєднуються та перемішуються. Особливо це притаманно для політичного дискурсу, адже якщо ще 100 років тому у такій «типово чоловічій» справі як політика майже не було жінок, то сьогодні їх кількість зростає з року в рік. І так як 21 століття називають «епохою змін», то й політикам через швидкість та мінливість політичної ситуації в світі треба постійно пристосовуватися та використовувати нові засоби для прихильності аудиторії. Саме тому іноді політики-жінки й політики-чоловіки **поєднують** у своїх промовах як типові гендерні маркери чоловічого дискурсу, так і жіночого. Тим не менше це відбувається не постійно й на сьогоднішній день у китайському політичному дискурсу в більшості випадків політкині та політики вживають типові засоби фемінності та мускулінності. Для перекладу цих лексичних гендерних маркерів використовується дослівний переклад, який у даному випадку забезпечує достатній рівень адекватності та еквівалентності.

Загалом, войовничі образи зустрічаються у політичних промовах китайських політиків-чоловіків досить часто, тоді як такі мовні маркери, як показали проаналізовані нами матеріали, не є притаманними жіночому політичному мовленню. Про воєнну загрозу та боротьбу у дипломатичній промові з приводу зустрічі представників Китаю та ЦСЄ згадує ще один китайський політик Го Веймін, який займає пост заступника міністра Інформаційного бюро Державної ради Китаю (SCIO):

近代我们都曾为抵抗外族侵略、争取民族解放而浴血奋战，彼此同情、相互支持，结下了深厚友谊 jìn dài wǒ mén dū zēng wéi dǐ kàng wài zú qīnlüè 、 zhēng qǔ mín zú jiě fàng ér yù xuè fèn zhàn , bǐ cǐ tóng qíng 、 xiāng hù zhī chí , jié xià liǎo shēn hòu yǒu yì – Свого часу ми всі вели кровопролитні битви, щоб протистояти іноземній агресії та прагнути національного визволення, ми співчували і

підтримували одне одного, формуючи глибоку дружбу (Го Веймін 郭卫民, 2020, с. 1).

У наведеному прикладі використовуються такі мовні маркери чоловічого політичного мовлення, як *外族侵略 wàizú qīnlüè – іноземна агресія; 浴血奋战 yù xiè fèn zhàn – кровопролитна битва»; 抵抗 dǐ kàng – протистояння*. Окрім того, політик апелює до ціннісного концепту «Патріотизм» через використання мовного маркера *民族解放 mín zú jiě fàng – національне визволення*. Саме на базі цих образів боротьби та протистояння спільному ворогу у чоловічому політичному дискурсі вводяться концепти міжнародної дружби та співпраці, адже друга частина розглядуваного нами висловлювання містить експресивні лексеми, які реалізують стратегію кооперації у політичному дискурсі: *同情 tóng qíng – співчуття, симпатія; 相互支持 xiāng hù zhī chí – взаємна підтримка; 深厚友谊 shēn hòu yǒu yì – глибока дружба*.

У промовах Го Вейміна також переважають гендерні маркери чоловічого політичного мовлення, а тому при перекладі цих текстів важливо дотримуватися адекватної передачі функціонально-семантичних особливостей таких маркерів. Для їх перекладу використовуємо дослівний переклад (*抵抗 dǐ kàng – протистояння*), а також функціональний аналог (*外族侵略 wàizú qīnlüè – іноземна агресія; 浴血奋战 yù xiè fèn zhàn – кровопролитна битва; 民族解放 mín zú jiě fàng – національне визволення*).

Як і у попередньому прикладі, тут, поряд із агресивною семантикою маркерів чоловічого мовлення, використовуються мовні засоби для вираження гармонійної стратегії кооперації, які перекладаємо за допомогою дослівного перекладу: *同情 tóng qíng – співчуття, симпатія; 相互支持 xiāng hù zhī chí – взаємна підтримка; 深厚友谊 shēn hòu yǒu yì – глибока дружба*.

Оскільки окрім іменників та іменникових словосполучень мовними гендерними маркерами чоловічого мовлення у політичному дискурсі КНР також виступають часто виступають прикметники та дієслова. Далі ми звернемо увагу на

особливості їх перекладу. Щодо таких гендерних маркерів, то перекладаючи їх важливо зберегти ту образну систему, яку вони вибудовують, а у випадку з дієсловами – зберегти їх динамічність. У наступному прикладі використовуємо дослівний переклад (自强不息 *zì qiáng bù xī* – *невпинний рух вперед*), описовий переклад (艰苦奋斗 *jiān kǔ fèn dòu* – *наполегливо, тяжко працювати*):

70 年来, 中国共产党团结带领中国人民自强不息、艰苦奋斗, 改革开放、勇于创新, 开辟了中国特色社会主义道路, 使中国大踏步赶上时代, 国家发生翻天覆地的变化 70 nián lái , zhōng guó gòng chǎn dǎng tuán jié dài lǐng zhōng guó rén mín zì qiáng bù xī 、 jiān kǔ fèn dòu , gǎi gé kāi fàng 、 yǒng yú chuàng xīn , kāi bì liǎo zhōng guó tè sè shè huì zhǔ yì dào lù , shǐ zhōng guó dà tà bù gǎn shàng shí dài , guó jiā fā shēng fān tiān fù dì dì biàn huà – Протягом останніх 70 років Комуністична партія Китаю об'єднала і спонукала китайський народ прагнути до самовдосконалення, **наполегливо працювати**, реформуватися і відкриватися, бути сміливим до інновацій. Вона відкрила шлях соціалізму з китайськими особливостями, що дозволило Китаю великими **кроками йти у ногу з часом**, і країна зазнала **землетрусуючих змін** (Го Веймін 郭卫民, 2020, с. 1).

У наведеному прикладі використовуються дієслівні фрази, які характеризуються динамічною образністю – розкривають семантику руху, змін, постійного перетворення, потужності, наприклад: 自强不息 *zì qiáng bù xī* – *невпинний рух вперед*; 艰苦奋斗 *jiān kǔ fèn dòu* – *наполегливо, тяжко працювати*; 改革开放 *gǎi gé kāi fàng* – *політика реформ та відкритості*; 大踏步 *dà tà bù* – *рухатися семимильними кроками*.

Особливий інтерес викликає переклад таких словосполучень, як 改革开放 *gǎi gé kāi fàng* – *політика реформ та відкритості* та 大踏步 *dà tà bù* – *рухатися семимильними кроками*. У першому випадку мова йде про загальноприйняте найменування програми економічних реформ КНР. Ця лексема є загальновідомим в області політики, економіки та політики терміном, а тому для її перекладу використовуємо еквівалентний переклад.

Щодо виразу *大踏步 dà tà bù* – *рухатися семимильними кроками*, то цей фразеологічний вислів української мови цілком відповідає прагматичним властивостям китайського вислову та повноцінно передає семантичні його властивості, покликані передати «чоловіче» бачення подальшого розвитку країни. Для «чоловічого» політичного дискурсу притаманні **динамізм, відчуття потужності та руху вперед**. Мовні засоби покликані виразити відчуття сили, впевненості, рішучості, а тому перекладач має керуватися метою не тільки передачі основного змісту повідомлення, а й відтворення його стилістики та атмосфери.

Розглянемо також специфіку вираження функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів китайського чоловічого політичного дискурсу на матеріалі промови Го Вейміна, яка сама собою виражає передусім **кооперативну комунікативну стратегію**. Це виступ Го Вейміна на церемонії закриття Форуму речників преси Китаю у 2018 році (Го Веймін 郭卫民, 2020, с. 1).

Звертаючись до своїх колег та підлеглих, заступник міністра Інформаційного бюро Державної ради Китаю (SCIO) Го Веймін використовує мовні засоби, які надають його мовленню впевненості, рішучості, вказують на обізнаність мовця у питанні, щодо якого він висловлюється, наприклад:

应不断增强“四个意识”，紧紧围绕学习贯彻落实习近平新时代中国特色社会主义思想，围绕党和国家中心工作，胸怀大局、把握大势、着眼大事，找准切入点和着力点，精心谋划设计 yīng bù duàn zēng qiáng “ sì gè yì shí ” , jǐn jǐn wéi rào xué xí guān ché luò shí xí jìn píng xīn shí dài zhōng guó tè sè shè huì zhǔ yì sī xiǎng , wéi rào dǎng hé guó jiā zhōng xīn gōng zuò , xiōng huái dà jú 、 bǎ wò dà shì 、 zhuó yǎn dà shì , zhǎo zhǔn qiē rù diǎn hé zhuó lì diǎn , jīng xīn móu huá shè jì – *Слід постійно зміцнювати «чотири свідомості», зосереджуючись на вивченні та реалізації соціалістичної ідеології з китайськими особливостями в епоху Сі Цзіньпіна, зосереджуючись на роботі партії та країни, враховуючи загальну ситуацію, враховуючи загальну тенденцію, зосереджуючись на основних питаннях, визначаючи точку входу та фокус, і ретельно плануючи дизайн* (Го Веймін 郭卫民, 2020, с. 1).

На синтаксичному рівні у даному прикладі використовується перекладацька трансформація перестановки. Окрім того, використовується образний вираз *四个意识* *sì gè yì shí* – *чотири свідомості*, який належить до ідеологічного дискурсу КНР. Політбюро ЦК КПК вперше висунуло концепт «чотирьох аспектів свідомості» зовсім недавно – у 2016 році. Під цими «аспектами свідомості» китайська комуністична партія має на увазі політичну свідомість, свідомість інтересів цілого, усвідомлення ядра і усвідомлення рівняння. Саме про це явище говорить у своїй промові Го Веймін. Оскільки дане словосполучення називає політичну реальність виключно політичної системи КНР, яка не має аналогів у жодній іншій країні світу, воно є безеквівалентним. Використовуємо калькування як прийом перекладу цього маркера політичного дискурсу КНР.

Окрім того у наведеному уривку використовується апеляція до авторитету іншої вагомій політичній фігури, яку також можемо вважати маркером політичного дискурсу КНР. Зокрема, Го Веймін апелює до найбільш вагомій політичній фігури сучасного Китаю – президента Сі Цзіньпіна: *落实习近平新时代中国特色社会主义思想* *luòshí xíjìnpíng xīn shídài zhōngguó tèsè shèhuì zhǐyì* – *нова ера соціалізму Сі Цзіньпіна з китайськими характеристиками*. У даному випадку використовується прийом транслітерації для перекладу імені політика (*习近平 Xi Jinping* – Сі Цзіньпін) та описовий переклад для передачі значення самого наведеного словосполучення.

Тож, аналіз текстів промов китайських політиків-чоловіків показав, що гендерні мовні маркери, які використовуються у промовах чоловіків здебільшого звертаються до **образів боротьби, війни, протистояння**. Навіть концепти **дружби, співпраці** у чоловічих промовах реалізуються через використання мовних маркерів, що семантично виражають експресію **динамізму, руху, мають «активні» образи у своєму значенні**.

3.2. Функціонування гендерних маркерів у промовах китайських жінок-політиків

Тепер звернемося до аналізу промов китайських жінок-політиків та визначимо специфіку функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів жіночого китайського політичного дискурсу КНР.

Сучасна китайська політична культура, хоча й має безліч інтернаціональних рис, все ж залишається значно більш традиційною, ніж західна політична культура. Образ жінки-політика у Китаї, з одного боку, диктується прагненням до соціальної рівності, притаманним комуністичному режиму цієї країни, тоді як з іншого боку тяжіє до репрезентації глибоко традиційних уявлень про жінку як **втілення краси, гармонії, доброти та співчуття**, поведінка якої має вагомі відмінності від чоловічої моделі поведінки.

Визначити вплив уявлень китайців про гендерні відмінності поведінки жінки-політика та чоловіка-політика на мовні особливості жіночого політичного дискурсу спробуємо на матеріалі промов двох найбільш відомих сучасних політикинь – голови адміністрації Гонконгу Керрі Лам та китайської високопоставленої політичної діячки, членкині Політбюро ЦК КПК (з 2012 р.) та одночасно завідувачки відділом єдиного фронту ЦК КПК (з 2014 р.) Сунь Чуньлань.

Аналіз текстів промов Керрі Лам та Сунь Чуньлань дозволяє визначити, що у мовленні політикинь активно використовуються терміни та термінологічні звороти, які стосуються тематики промови. На тлі пандемії коронавірусу 2019-2020 рр. політики активно звертаються до цієї теми, використовуючи у своїй ораторській діяльності ділові інформативні промови для звітування щодо проробленої роботи з протидії пандемії. Передусім, звернемося до аналізу промов голови адміністрації Гонконгу Керрі Лем:

这次普及检测计划，除了有助切断新冠肺炎在香港社区的传播链，也让特区政府更好的掌握疫情，从而更有信心的逐步放宽社交距离措施，让香港市民生活恢复正常 zhè cì pǔ jí jiǎn cè jì huá , chú liǎo yǒu zhù qiē duàn xīn guān fèi yán zài

*xiāng gǎng shè qū dí chuán bō liàn , yě ràng tè qū zhèng fǔ gēng hǎo dí zhǎng wò yì qíng , cóng ér gēng yǒu xìn xīn dí zhú bù fàng kuān shè jiāo jù lí cuò shī , ràng xiāng gǎng shì mǐn shēng huó huī fù zhèng cháng – Ця універсальна програма тестування допоможе не лише перервати ланцюг **передачі нової коронавірусної пневмонії** серед жителів Гонконгу, але також дозволить уряду краще зрозуміти епідемію, щоб з більшою впевненістю поступово послабити заходи **соціального дистанціювання** та забезпечити повернення громадян Гонконгу до звичного життя (Керрі Лам 林鄭月娥, 2020, с. 1).*

У мовленні політкіні можемо спостерігати такі гендерні маркери (які водночас є темінами) як *普及检测计划 pǔ jí jiǎn cè jì huá* – універсальна програма тестування; *新冠肺炎 xīn guān fèi yán* – нова коронавірусна пневмонія; *社交距离措施 shè jiāo jù lí cuò shī* – заходи із соціального дистанціювання.

Використання термінології дозволяє політику продемонструвати свою компетентність у питанні, викликати довіру у населення, запевнивши його у впевненості дій влади. Окрім термінології у поданому прикладі використовується також апеляція до населення, виражається турбота про людей. Акцентується увага на тому, що людям слід дотримуватися правил та робиться все можливе для покращення життя. За допомогою гендерних маркерів досягається ефект, який є таким важливим у подібній ситуації. Політкіня дає людям впевненість, вказує на кроки, які будуть застосовані й акцентує, що ситуація буде поступово покращуватися. Це є особливо важливим у екстремальних умовах. Адже під час критичних ситуацій саме політики стають головними постачальниками новин та саме вони роблять масштабні кроки для подолання проблем. Тому викликання довіри, впевненості до влади та спокою у людей є головними завданнями для влади. Ці саме це демонструються гендерні маркери у проаналізованих нами промовах.

Зокрема, ораторка використовує такі найменування населення Гонконгу: *香港社区 xiāng gǎng shè qū* – **спільнота** Гонконгу, *香港市民 xiāng gǎng shì mǐn* – **громадяни** Гонконгу. Це дозволяє політиці створити **атмосферу турботи** про

населення у своїй промові, а отже – забезпечити собі імідж представниці влади, яка передусім націлена на забезпечення **добробуту людей**. Політкиня не звертається до кожного окремо. В потрібний момент, за допомогою цих гендерних маркерів у своїй промові, Керрі Лам намагається об'єднати людей й досягти потрібного настрою.

Дослівний переклад використаний і для відтворення такого гендерного маркеру китайського жіночого політичного мовлення, як номінація турботливого ставлення до громадян – *关怀和支援* *guān huái hé zhī yuán* – *турбота та підтримка*:

是承载着中央和内地人民对香港同胞的关怀和支援 *shì chéng zài zhōng yāng hé nèi dì rén mín duì xiāng gǎng tóng bào dí guān huái hé zhī yuán* – *Вони виражають турботу та підтримку центрального уряду та материкових жителів до співвітчизників Гонконгу* (Керрі Лам 林鄭月娥, 2020, с. 1).

Маркер турботи про населення реалізується через висловлювання *关怀和支援* *guān huái hé zhī yuán* – *турбота та підтримка*. Таким чином ораторка хоче заспокоїти аудиторію (народ), надати їм впевненості. Окрім того, у промовах, присвячених тематиці коронавірусу та світової пандемії китайські політикині втілюють загальну соціально-політичну стратегію Китаю, спрямовану на приділення особливої уваги подвигу китайських лікарів, які першими у світі розпочали боротьбу з вірусом. Всі китайські чиновники та політики привертають особливу увагу суспільства до важкої та суспільно значимої праці лікарів у небезпечних для життя та фізично й морально складних умовах. Цю стратегію реалізує й Керрі Лам у таких висловлюваннях:

队员每天要工作超过12小时，不吃不喝，手皮都磨破了，真的非常辛苦 *duì yuán měi tiān yào gōng zuò chāo guò 12 xiǎo shí , bù chī bù hē , shǒu pí dū mó pò liǎo , zhēn dí fēi cháng xīn kǔ* – *Члени команди вимушені працювати більше 12 годин на день, не ївши і не пивши, шкіра на їхніх руках вся стерта, і це насправді дуже важко* (Керрі Лам 林鄭月娥, 2020, с. 1).

У даному прикладі спостерігаємо емоційну складову ораторки у тему її повідомлення, апеляцію до реалій діяльності медичних працівників – авторка

повідомлення використовує числівники (12 小时 12 xiǎo shí – 12 годин), граматичну конструкцію 不 ... 不 bù ... bù – ні ... ні (不吃不喝 bù chī bù hē – ні їжі, ні води), епітети (磨破 mó pò – стертий, зношени», 辛苦 xīn kǔ – важко). Тут ми можемо побачити різницю між чоловічими та жіночими гендерними маркерами. Якщо при аналізі ми бачили, що політики-чоловіки намагалися надихнути людей концептами боротьби, війни та протистояння, порівнюючи пандемію з полем битви, то Керрі Лам більше звертає увагу саме на емоційну складову та почуття людей. Використовуючи такі прийоми проявляється турбота до населення, підкреслюється значемість певних професій, акцентується увага на важливості докладених зусиль.

Для перекладу цих гендерних маркерів жіночого політичного дискурсу, які надають промові експресії та емоційного забарвлення, використовується прийом дослівного перекладу (12 小时 12 xiǎo shí – 12 годин; 不吃不喝 bù chī bù hē – ні їжі, ні води).

Втім, не завжди гендерними маркерами виступають лексеми, прості у перекладі та які можуть без втрат передаватися за допомогою дослівного перекладу. Наприклад, епітети 磨破 mó pò – стертий, зношений та 辛苦 xīn kǔ – важко є багатозначними, тому перекладач має обирати найбільш стилістично точний варіант перекладу, спираючись на контекст та функціонально-семантичне навантаження цих елементів тексту промови. У цьому випадку використовуємо функціональний аналог як варіант перекладу.

Емотив як гендерний маркер жіночого політичного мовлення у складі словосполучення 非常感动 fēi cháng gǎn dòng – дуже зворушений перекладаємо через використання прийому калькування:

我听到实在感到非常感动，也深深感受到您们对香港同胞「血浓于水」的关爱 wǒ tīng dào shí zài gǎn dào fēi cháng gǎn dòng , yě shēn shēn gǎn shòu dào nín mén duì xiāng gǎng tóng bào xuè nóng yú shuǐ de guān ài – Мене це **дуже зворушило**, і я також глибоко відчула вашу любов до співвітчизників Гонконгу, адже «**кров людська не водиця**» (Керрі Лам 林鄭月娥, 2020, с. 1).

Окрім того, мовлення Керрі Лам у даному прикладі увиразнено використанням фразеологічного звороту *血浓于水 xiè nóng yú shuǐ* – *досл. кров густіша за воду*, що відповідає українському аналогу «Кров людська не водиця». Використання фразеологічного звороту направлене на підкреслення тісного зв'язку китаїців материкового Китаю та жителів Гонконгу, їх приналежності до єдиного народу.

Фразеологізм *血浓于水 xiè nóng yú shuǐ* перекладаємо за допомогою аналогу «кров людська не водиця». Такий варіант перекладу є можливим, оскільки в українській мові є дуже близький аналог китайського фразеологізму, який дослівно перекладається як «кров густіша за воду». Хоча використаний варіант перекладу не є повним еквівалентом, однак вивірено передає функціонально-семантичні властивості цього стилістичного засобу як гендерного маркера, покликаного надати мовленню ораторки більшої жвавості, емоційності та експресії.

Розглянуті лексико-граматичні маркери жіночого мовлення цілком відповідають традиційному уявленню про «жіноче» політичне мовлення як таке, що будується на **прагненні уникнення вербальної агресії, застосуванні стратегій уникнення конфлікту, застосування більшої кількості евфемізмів** тощо. Жінкам часто приписують більшу емоційність та сентиментальність, хоча китайські політичні діячки не демонструють ці риси виразно. Імідж китайського політика, незалежно від статі, завжди базується на виваженості, стриманості в оцінках та емоціях.

Ідеологічно політичні діячі КНР завжди слідують риторичі Пекіну, що спостерігається і в промовах Керрі Лам. Так, жінка-політик обов'язково використовує у своїх промовах позитивну оцінку допомоги материкового Китаю жителям Гонконгу, що особливо важливо на тлі масових протестів, які не вщухають у місті.

Вивчення останніх промов Керрі Лам показало, що гендерні маркери, які актуалізують жіноче мовлення у контексті політичного дискурсу, передусім зустрічаються у промовах, присвячених питанням **соціального характеру**. Дипломатичні візити та виступи політикинї, а також промови, присвячені питанням

економічного розвитку здебільшого мають **гендерно-нейтральну тональність**, тоді як важливі соціальні питання спонукають жінок-політиків використовувати у своєму мовленні гендерно-марковані мовні елементи.

Наприклад, у промові Керрі Лам на симпозіумі, присвяченому ліквідації бідності та ролі жінок у XXI столітті використовується низка гендерних маркерів, які актуалізують приналежність цієї промови саме до жіночого політичного дискурсу КНР та Гонконгу, наприклад:

*除了我作为抗疫战的总帅，我们的食物及衛生局局长和衛生署署长也是女性，还有无数的女性医护、前线人员、后勤人员，以至广大的香港妇女，都在不同的岗位奋力抗疫 chū liǎo wǒ zuò wéi kàng yì zhàn dí zǒng shuài , wǒ mén dí shí wù jí zhǐ shēng jú jú cháng hé zhǐ shēng shǔ shǔ cháng yě shì kūn jīn kǎo xìng , huán yǒu wú shù dí kūn jīn kǎo xìng yī hù 、 qián xiàn rén yuán 、 hòu qín rén yuán , yǐ zhì guǎng dà dí xiāng gǎng fù kūn jīn kǎo , dū zài bù tóng dí gǎng wèi fèn lì kàng yì – Окрім мене, як головнокомандувача у боротьбі з епідемією, нашим директором Бюро продуктів харчування та охорони здоров'я, а також директором Департаменту охорони здоров'я також є жінки. **Незліченна кількість гонконгських жінок самовіддано докладає всіх зусиль на посадах медичного персоналу, задіяного на передовій боротьби з вірусом, логістичного персоналу, та на різноманітних інших посадах** (Керрі Лам 林鄭月娥, 2020, с. 1).*

На нашу думку, мовним маркером жіночого дискурсу в даному прикладі виступає займенник 我 wǒ – мій, використаний Керрі Лам для позиціонування себе як однієї з багатьох китайських та гонконгських жінок, які беруть активну участь у протидії світовій пандемії коронавірусу – *除了我作为抗疫战的总帅 chū liǎo wǒ zuò wéi kàng yì zhàn dí zǒng shuài – окрім мене як головнокомандувача боротьби з епідемією*. В даному випадку політкіня звертається не до всього народу, а саме до жінок, які робили свій вклад у боротьбу з пандемією. Вона отожднює себе з кожною особою. *还有无数的女性医护、前线人员、后勤人员，以至广大的香港妇女，都在不同的岗位奋力抗疫 hái yǒu wú shù de nǚxìng yīhù, qiánxiàn rényuán, hòuqín*

rényuán, yǐzhì guǎngdà de xiānggǎng fùnǚ, dōu zài bùtóng de gǎngwèi fènli kàng yì – незліченна кількість гонконгських жінок **самовіддано** докладає всіх зусиль на посадах медичного персоналу, задіяного на передовій боротьби з вірусом, логістичного персоналу, та на різноманітних інших посадах. Хоча таким цей гендерний маркер не можна вважати типово жіночим, проте в конкретній ситуації він відіграє важливу роль, адже роль жінки у суспільстві є важливою соціальною темою. Підіймаючи її політкіня намагається підняти емоційний настрій жінок, які протистоять епідемії, підкреслити вклад кожної жінки та об'єднати для досягнення більшого результату.

Зазначимо, що у наведеному уривку ораторка використовує гендерний маркер, притаманний чоловічому політичному дискурсу – це лексема 帅 *shuài*, яка належить до книжної лексики та може мати значення «командир, воєначальник, головнокомандувач, полководець» тощо. Ця лексема належить до семантики, які пов'язана з війною, яке характерне для чоловічого політичного мовлення. Керрі Лам вживає такий гендерний маркер, щоб підкреслити можливість жінки виконувати традиційно чоловічу функцію у політиці та ефективно захищати свій народ від загроз.

Значимість жінки як борця за благополуччя своєї нації Керрі Лам також позиціонує через використання інших гендерних маркерів, притаманний чоловічому політичному мовленню. Зокрема, ораторка використовує експресивний епітет 无数的 *wú shù dí* – **незчислений** для позначення кількісного внеску жінок у боротьбу з коронавірусом. Використання лексики, яка підкреслює **силу, велику кількість, потужність та інші гіперболізовані характеристики** того чи іншого явища, притаманне переважно чоловічому мовленню у дискурсі політики. Окрім того, вживається дієслово 奋力 *fènlì*, яке також має експресивне забарвлення та може перекладатися українською мовою як *робити енергійні зусилля; докладати всіх зусиль*, а також має семантичне значення *самовіддано*.

Загалом, наведені приклади демонструють можливість використання гендерних маркерів чоловічого мовлення у промовах жінок-політиків. Це здійснюється для того, щоб продемонструвати рівність жінки у такій «чоловічій»

професії як політика. Такі гендерні маркери підкреслюють здатність жінки до **боротьби та оборони** свого народу та країни, **рішучість дій та впевненості** у собі, якими жінки-політики не поступаються політикам-чоловікам.

Аналіз промов китайської політичної діячки Сунь Чуньлань продемонстрував тяжіння мовлення цієї політикині до використання **емотивів, експресивних лексичних та стилістичних засобів, які позначають знакові морально-етичні концепти китайського суспільства та комуністичної ідеології КПК**. Розглянемо основні прийоми перекладу гендерних маркерів жіночого мовлення та матеріалі промов Сунь Чуньлань.

Лексика з морально-етичним семантичним потенціалом, яка часто вживається у промовах політикині, має ідіоматичний характер та апелює до споконвічних концептів китайського народу, активізуючи сприйняття китайцями представників влади як носіїв народного начала, наприклад:

人类是休戚与共、风雨同舟的命运共同体，教育是人类传承文明和知识、培养青年一代、加强交流互鉴的根本途径 *rén lèi shì xiū qī yǔ gòng 、 fēng yǔ tóng zhōu dī mìng yùn gòng tóng tǐ , jiào yù shì rén lèi chuán chéng wén míng hé zhī shí 、 péi yǎng qīng nián yī dài 、 jiā qiáng jiāo liú hù jiàn dī gēn běn tú jìng* – *Людство – це спільнота, яка має спільно долати труднощі, яка розділяє добро і горе, тоді як освіта є основним способом людства успадкувати цивілізацію та знання, виховувати молодь та посилювати обмін та взаємне навчання* (Сунь Чуньлань 孙春兰, 2020, с. 1).

Зокрема, використовуються такі морально-етичні концепти, як «Солідарність» (виражена мовним маркером *休戚与共 xiū qī yǔ gòng* – *ділити радість та горе*, а також сталим виразом *风雨同舟 fēng yǔ tóng zhōu* – в образному значенні *плисти в бурю в одному човні у значенні допомагати один одному в нещасті, спільно долати труднощі*); «Освіченість» (*教育 jiào yù* – *вихованість, освіченість*; *文明 wén míng* – *цивілізація*). Політикиня проявляє турботу про майбутнє нації, дітей (*培养青年 péi yǎng qīng nián* – *виховувати молодь*).

У наведеному прикладі перекладу висловлювання Сунь Чуньлань мовний маркер 休戚与共 *xiū qī yǔ gòng* – ділити радість та горе, який є ідіоматичним виразом, перекладаємо українською мовою за допомогою використання функціонального аналогу. В українській мові також часто використовується такий сталий вираз, тому немає необхідності застосовувати дослівний чи описовий переклад. Інша ідіома 风雨同舟 *fēng yǔ tóng zhōu* дослівно перекладається як *плисти в бурю в одному човні* та має значення *допомагати один одному в нещасті, спільно долати труднощі*. Її метою є об'єднати суспільство перед труднощами, емоційно підняти настрій населення, сприймати до продуктивних спільних дій.

Мовні маркери які актуалізують концепт «Освіта», як значимий для китайської культури морально-етичний концепт, перекладаємо через використання прийому дослівного перекладу: 教育 *jiào yù* – *вихованість, освіченість*; 文明 *wén míng* – *цивілізація*; 培养青年 *péi yǎng qīng nián* – *виховувати молодь*.

Будучи представницею політичного дискурсу материкового Китаю та однією з провідних політичних діячок, які мають великий вплив на суспільну думку, Сунь Чуньлань активно включає до своїх промов ідеологічні концепти та стратегії. Оскільки політичні промови Сунь Чуньлань, як показало дослідження, часто мають характер, який вирізняється **високою експресивністю та піднесеністю**. Подивимось на приклад, де політкіня використовує ідеологічно направлене висловлювання, для спонукання почуття патріотизму у населення:

唱响新时代爱国团结跟党走青春之歌 chàng xiǎng xīn shí dài ài guó tuán jié gēn dǎng zǒu dí qīng chūn zhī gē – *Співайте пісню молоді про патріотизм, єдність та партію в нову еру* (Сунь Чуньлань 孙春兰, 2020, с. 1).

У даному прикладі використовується експресивна лексика, наприклад: 唱 *chàng* – *співати, заводити пісню*. Окрім того, реалізується концепт любові до батьківщини (爱国 *ài guó* – *патріотизм*), який тісно пов'язується з любов'ю та повагою до партії (党 *dǎng* – *партія*), що характерно для комуністичного ідеологічного дискурсу.

Цікавим є те, що ми знайшли певні відмінності у досліджуваних промовах політкинь. Якщо промови Керрі Лам мають більш демократичний характер, вони часто звертаються до питань толерантності, захисту прав жінок, та висловлюють позитивну але стриману думку стосовно материкового Китаю як партнера Гонконгу, то промови Сунь Чуньлань носять виражений ідеологічний характер. Ця політикиня реалізує базові ідеологічні стратегії КНР, що робить її промови емоційно насиченими. Часто їй, як жінці, довіряють питання, пов'язані з молоддю, дітьми, оскільки традиційно турбота про молоде покоління вважається справою більше жіночою, ніж чоловічою.

Розглянемо приклад промови Сунь Чуньлань, де гендерні маркери виражають ціннісний концепт «Діти як майбутнє нації»:

习近平总书记的贺信，勉励少年儿童传承红色基因，为实现中华民族伟大复兴接续奋斗，充分体现了党中央对少年儿童的关心关怀 xí jìn píng zǒng shū jì dì hē xìn , miǎn lì shǎo nián ér tóng chuán chéng hóng sè jī yīn , wéi shí xiàn zhōng huá mín zú wěi dà fù xīng jiē xù fèn dòu , chōng fēn tǐ xiàn liǎo dǎng zhōng yāng duì shǎo nián ér tóng dī guān xīn guān huái – Вітальний лист Генерального секретаря Сі Цзіньпіна закликає дітей успадкувати «червоний ген» та продовжувати свою боротьбу за досягнення великого омолодження китайської нації, що повністю відображає любов і турботу Центрального комітету партії про дітей (Сунь Чуньлань 孙春兰, 2020, с. 1).

У наведеному уривку з промови Сунь Чуньлань використовуються такі гендерні маркери, як *少年儿童 shǎo nián ér tóng* – діти та підлітки; *传承 chuán chéng* – успадковувати; *红色基因 hóng sè jī yīn* – червоний ген. Ці маркери жіночого політичного мовлення перекладаємо за допомогою прийому дослівного перекладу. Вираз *红色基因 hóng sè jī yīn* має метафоричне значення та означає комуністичну ідеологію. Таким чи

Іншим гендерним маркером виступає словосполучення *关心关怀 guān xīn guān huái*. Значення цих лексем у китайській мові майже співпадає, тому

застосовуємо не дослівний переклад, а аналог – *любов і турбота*. Через ці гендерні маркери можемо побачити, як реалізується концепт «матері та дитини».

Розглянемо також наступні приклади із промов Сунь Чуньлань, які містять гендерні маркери. Так, у наступному прикладі використовуються іменники 义和 yì hé – *справедливість та мир*, а також гендерний маркер, який більш притаманний для чоловічого мовлення, наприклад: 预备队 yù bèi duì – *резервні війська*:

少先队是建设社会主义和共产主义的预备队 shǎo xiān duì shì jiàn shè shè huì zhǔ yì hé gòng chǎn zhǔ yì dí yù bèi duì – *Молоді піонери – резервна команда для побудови соціалізму та комунізму*.

Серед іменникових маркерів жіночого політичного мовлення використовуються наступні: 培育 péi yù – *виховання*; 理想信念 lǐ xiǎng xìn niàn – *ідеали та переконання*; 体魄 tǐ pò – *здоров'я та дух*; прикметникові вирази: 阳光 yáng guāng – *сонячне світло*; фразеологізми: 茁壮成长 zhuó zhuàng chéng cháng – *рости здоровим (про дитину)*:

大少先队员牢记习近平总书记的教导，认真学习知识，**培育理想信念**，自觉磨练意志，积极锻炼体魄，在党的阳光沐浴下**茁壮成长** dà shǎo xiān duì yuán lǎo jì xí jìn píng zǒng shū jì dí jiào dǎo , rèn zhēn xué xí zhī shí , péi yù lǐ xiǎng xìn niàn , zì jué mó liàn yì zhì , jī jí duàn liàn tǐ pò , zài dǎng dí yáng guāng mù yù xià zhuó zhuàng chéng cháng – *Молоді піонери пам'ятають про вчення Генерального секретаря Сі Цзіньпіна, ретельно здобувають знання, **культивують ідеали та переконання**, свідомо відточують свою волю, активно виконують фізичні вправи та купуються у **сонячних проміннях партії*** (Сунь Чуньлань 孙春兰, 2020, с. 1).

Як правило, такі гендерні маркери у реченнях, як показали проаналізовані приклади, виконують ролі другорядних членів речення (додатків, обставин або означень). Функція вказаних гендерних жіночих маркерів – репрезентація ключових моральних цінностей народу.

На нашу думку, у окремих випадках гендерні маркери можуть також виконувати роль так званого повтора, наприклад, у наступному реченні гендерний

маркер 学习 *xiué xí* – навчатися ставиться на початку кожного підрядного речення. Таким чином утворюється синтаксичний повтор, який привертає увагу слухачів до однієї з важливих цінностей китайської нації – «Знання, навчання»:

希望广大少先队员从小学习做人、学习立志、学习创造，做到各方面素质全面发展 *xī wàng guǎng dà shǎo xiān duì yuán cóng xiǎo xué xí zuò rén 、 xué xí lì zhì 、 xué xí chuàng zào , zuò dào gè fāng miàn sù zhì quán miàn fā zhǎn* – Я сподіваюся, що більшість молодих піонерів навчатимуться **бути людиною**, навчатимуться **рішучості**, **навчатимуться творити** та досягнуть всебічного розвитку у всіх аспектах.

Тут також вжиті такі іменникові маркери жіночого мовлення, як 希望 *xī wàng* – надія, мрія. Зустрічаються й дієслівні маркери, наприклад: 做人 *zuò rén* – бути порядною, достойною людиною; 立志 *lì zhì* – поставити ціль, твердо вирішити, бути рішучим; 创造 *chuàng zào* – творити.

У наступному прикладі використовуються також гендерні маркери жіночого мовлення, які розкривають важливу цінність – молоде покоління, здоров'я та щастя дітей:

少先队辅导员和少年儿童工作者是孩子们健康成长的引路人，要充满爱心、甘于奉献，把少年儿童精心培育好、呵护好，为培养祖国下一代作出更大贡献 *shǎo xiān duì fǔ dǎo yuán hé shǎo nián ér tóng gōng zuò zhě shì hái zǐ mén jiàn kāng chéng cháng dí yǐn lù rén , yào chōng mǎn ài xīn 、 gān yú fèng xiàn , bǎ shǎo nián ér tóng jīng xīn péi yù hǎo 、 hē hù hǎo , wéi péi yǎng zǔ guó xià yī dài zuò chū gēng dà gòng xiàn* – Вожаті «Молодих піонерів» та дитячі працівники є провідниками до здорового зростання дітей. Вони повинні бути сповнені **любові та відданості**, **дбайливо виховувати та піклуватися** про дітей, і робити більший внесок у вирощування **наступного покоління** батьківщини (Сунь Чуньлань 孙春兰, 2020, с. 1).

У цьому уривку з промови Сунь Чуньлань вжиті іменникові маркери жіночого політичного мовлення, як 孩 *hái* – дитина; 少年 *shǎo nián* – молоді роки, юність; 儿童 *ér tóng* – дитина, підліток»; 健康 *jiàn kāng* – здоров'я; 爱心 *ài xīn* –

любов, серце»; 下一代 *xià yī dài* – наступне покоління; а також дієслівні маркери: 成长 *chéng cháng* – зростати; 甘于 *gān yú* – бути готовим до чогось; 精心 *jīng xīn* – віддавати всю душу, вкладати все вміння; 呵护 *hē hù* – оберігати.

Вживається також термін 共同责任 *gòng tóng zé rèn* – солідарна відповідальність. Хоча цей вислів частіше використовується у юридичних текстах, у даній промові він стосується забезпечення реалізації моральних цінностей китайської нації:

保证少年儿童健康成长是全党全社会的共同责任 *bǎo zhèng shǎo nián ér tóng jiàn kāng chéng cháng shì quán dǎng quán shè huì dí gòng tóng zé rèn* – *Забезпечення здорового зростання дітей є спільною відповідальністю партії та суспільства.*

Таким чином, на нашу думку, даний аналіз гендерних маркерів китайських жінок-політиків демонструє, що політиkinі для досягнення потрібного впливу у своїх промовах часто звертаються до використання емотивів, прагнуть уникати вербальної агресії, застосовують стратегії уникнення конфлікту та намагаються застосовувати велику кількість евфемізмів. Так само у їхніх промовах можна побачити гендерні маркери, які притаманні чоловікам, але використовуються вони з меншою експресивністю та скоріше для надання аудиторії впевненості та безпеки.

3.3 Функціонально-семантичні особливості гендерних маркерів у політичних промовах китайських жінок-політиків

Як показало дослідження мовних особливостей жіночого політичного дискурсу КНР на матеріалі промов Керрі Лам та Сунь Чуньлань, мовними маркерами цього гендерного типу політичного дискурсу є **термінологія та термінологічні фрази, а також експресивна, емотивна лексика, лексика з морально-етичним потенціалом** (яка виражає ціннісні концепти політичного дискурсу Китаю). Використовуються епітети, фразеологічні звороти, граматичні конструкції, які підвищують виразні можливості тексту промов. Окрім того, слід зауважити, що основними темами, які зустрічаємо у текстах промов китайських

політикинь, є тема турботи про народ, єдності китайської нації, любові до батьківщини та партії, турбота про молоде покоління. Як і мовлення китайських політиків-чоловіків, мовлення жінок наповнене ідеологічним смисловим навантаженням, що є характерною рисою політичного дискурсу Китаю загалом.

Після аналізу всіх матеріалів, ми зробили змогу виокремити певні статистичні данні, які стосуються використання функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі. А також вирішили звернути увагу на деякі моменти, які стосуються перекладу гендерних маркерів. Розглянемо особливості жіночих гендерних маркерів у політичних промовах. Розглянемо функціональні та семантичні властивості гендерних маркерів жіночого політичного мовлення. Звернемо увагу на частиномовні показники гендерних мовних маркерів політичного дискурсу КНР. Характеристики мовних гендерних маркерів жіночого політичного мовлення наведені на рис. 3.1.:

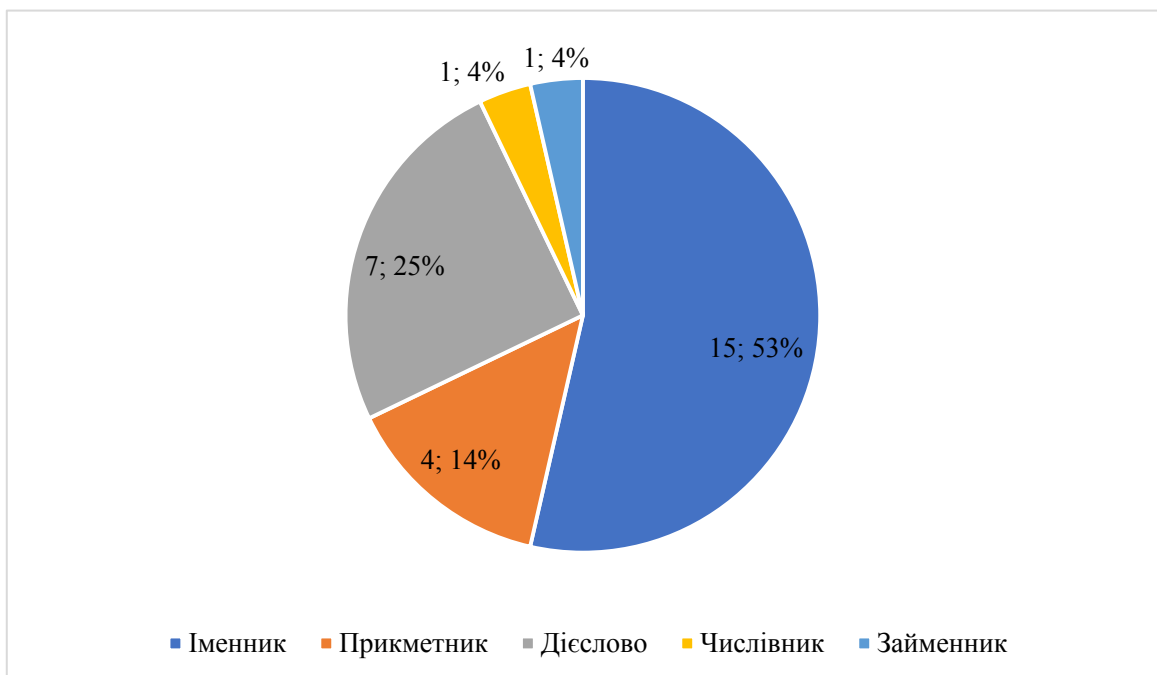

Рис. 3.1. Частиномовні особливості гендерних маркерів жіночого політичного дискурсу КНР

Найбільш частотною частиною мови, яка використовується у ролі гендерних маркерів у жіночому політичному мовленні, є іменник та іменникові

словосполучення (53%). Окрім того, часто використовуються дієслова та дієслівні словосполучення (25), а також прикметники (1%). Найменш представлені числівники та займенники (по 4%).

Серед розглянутих прикладів також використовується безліч стилістичних лексичних засобів. Переклад стилістичних засобів становить значну складність для перекладача, адже стилістичні засоби володіють яскравою образністю та потребують уваги до адекватної передачі їх семантики при перекладі. Звернемося до аналізу стилістичних засобів, які виконують роль гендерних маркерів у жіночому політичному дискурсі КНР. Розглянемо стилістичні особливості жіночого політичного мовлення, результати дослідження представимо на рис. 3.3.

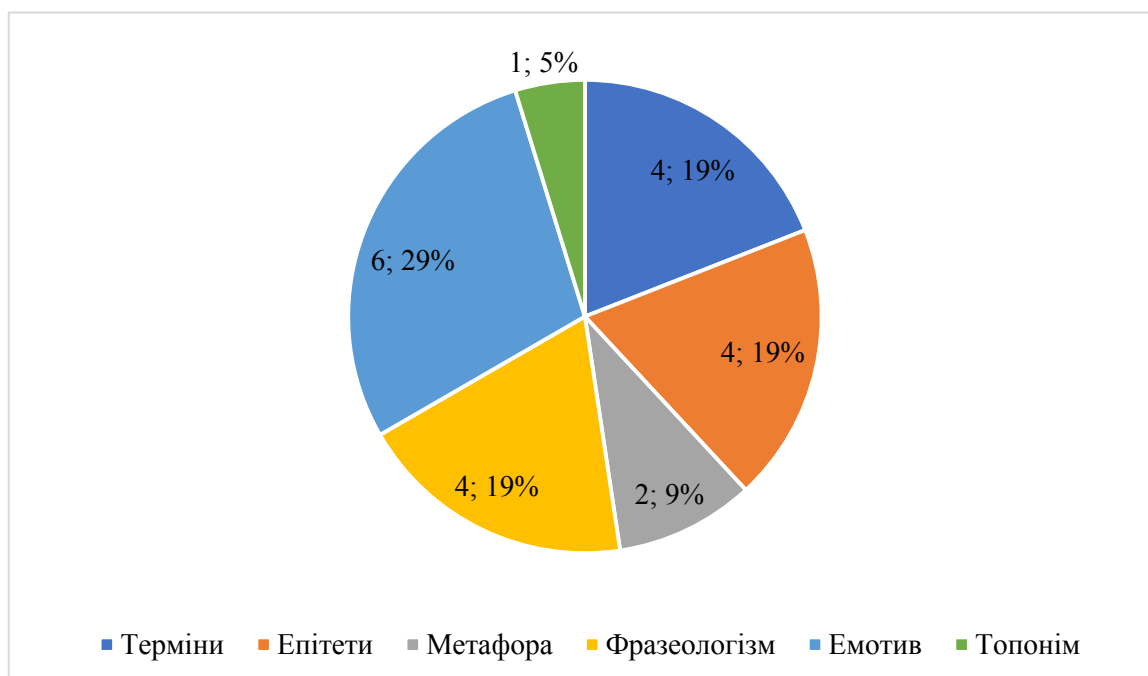

Рис. 3.2. Стилістичні особливості гендерних маркерів жіночого політичного мовлення

Як демонструє аналіз, найбільш широко у жіночому політичному мовленні китайського політичного дискурсу використовуються емотиви (29%). Це підтверджує тезу про те, що жіноче мовлення зазвичай є більш емоційним, ніж мовлення чоловіків. Окрім того, використовуються такі стилістичні лексичні засоби, як фразеологізми, терміни та епітети (частотність використання яких становить по 19%). Метафори використовуються у жіночому політичному

мовленні досить рідко (всього 9%). Найменш представлений такий тип лексики як топонім (5%).

Також хотілося б звернути увагу, що, за результатами дослідження, можна дійти висновку, що у порівнянні з більш спокійними та гармонійними за своїм семантичним навантаженням мовними маркерами китайського жіночого політичного дискурсу, чоловічі мовні гендерні маркери є більш агресивними та суворими, хоча ця агресивність має позитивний потенціал, транслюючи не ворожість, а рішучість та впевненість у собі.

Відповідно, можна стверджувати, що відмінності між чоловічими та жіночими гендерними мовними маркерами китайського політичного дискурсу є вагомими та загалом відповідають загальному уявленню про «чоловіче» та «жіноче» мовлення. Це цілком відповідає консервативності та традиціоналізму китайського політичного дискурсу, у якому важливою є правильна репрезентація іміджу кожного політика, яка забезпечить можливість ефективного впливу на слухача політичної промови.

Вивчення особливостей досягнення адекватності та еквівалентності у ході перекладу гендерних маркерів політичного дискурсу КНР показало, що важливим аспектом тексту політичної промови виступає явище гендерної стилізації, яке полягає у репрезентації комунікативної поведінки чоловіка або жінки в умовах політичної комунікації. У контексті даного прийому відбувається актуалізація диференційних характеристик жіночого та чоловічого мовлення, тобто гендерних маркерів. Значення гендерно маркованої одиниці мови – це структуроване інференційне знання, що є одночасно суб'єктивним, тому що психічно існує в індивідуальній свідомості, і об'єктивним, тому що проходить крізь особистий досвід і емоційно-оцінне переживання суб'єкта дискурсу.

Гендерно маркована одиниця мови, указуючи на референта-чоловіка чи референта-жінку, «вбудовується» у структури соціокультурних знань: гендерні еталони і стереотипи, що становлять певний пресупозиційний фонд суб'єкта і стимулюють інференційні процеси в межах орієнтирів певної лінгвокультури (Бойко, 2019, с. 668).

Гендерні маркери мовлення політичних діячів складають як типологічні лексико-стилістичні аспекти, так і специфічні, конкретно мовленнєві, культурно-обумовлені лексико-стилістичні явища, які позначені різними засобами впливу на аудиторію. Мовленню жінок- та чоловіків-політиків характерні деякі відмінні риси, обумовлені системою гендерних і культурних норм, що має бути обов'язково відображено у перекладі.

У процесі аналізу особливостей перекладу гендерних маркерів чоловічого та жіночого політичного мовлення у контексті політичного дискурсу сучасного Китаю та Гонконгу виявлено, що гендерні аспекти мовлення жінок та чоловіків не лише репрезентують загальноприйняті гендерні стереотипи, але й виражають національно-обумовлену культурну специфіку китайської мови. Особливо яскраво це виражається у використанні фразеологічних зворотів, переклад яких потребує застосування прийомів перекладу, що здатні забезпечити динамічну, а не формальну еквівалентність перекладу.

Окрім того, цікавим аспектом є включення жінками-політиками типово чоловічих мовних гендерних маркерів до своїх промов. Такий комунікативний прийом дозволяє жінці змішати гендерні маркери у рамках однієї промови, підтверджуючи таким чином здатність жінки ефективно діяти у рамках політичної комунікації, яка за традиційного, консервативного підходу часто сприймається як «чоловіча» область професійної діяльності.

Характерними маркерами чоловічого мовлення у проаналізованих текстах політичних промов, зокрема, є такі лексеми, як 斗争 *dǒu zhēng* – *боротьба*; 战争 *zhàn zhēng* – *війна*; 果断 *guǒ duàn* – *рішучий*; 严格 *yán gé* – *строгий, суворий*, 防 *fáng* – *стійкий*; 战士 *zhàn shì* – *солдат*; 武器 *wǔ qì* – *зброя* тощо. Такі гендерні маркери зустрічаємо й у промовах політиків-жінок, особливо – у рамках тематики соціальних викликів, катастроф, боротьби китайського народу проти загрози та спільної проблеми. Таким чином, щоб забезпечити собі імідж сильної та ефективної лідерки, жінка-політик (у рамках нашого дослідження така стратегія характерна для мовлення Керрі Лам) звертається до мовних маркерів маскулінного політичного дискурсу. Це ставить жінку на один рівень з політиками-чоловіками,

дозволяє розмити стереотипізоване враження про жінку у політиці як таку, що переважно опікується питаннями гендерної рівності, питаннями родини та освіти, та іншими соціальними питаннями, які не є гострими проблемами та не потребують рішучості дій, яких очікують, передусім, від політика-чоловіка.

Культурно-специфічні та комунікативно-обумовлені особливості використання китайськими політиками та політичними діячками гендерно-маркованої лексики у політичних промовах обов'язково мають враховуватися перекладачем при роботі над перекладом такого тексту. Це дозволить максимально зберегти та точно відтворити функціонально-семантичні властивості таких гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

Висновки до розділу 3

Для того, щоб дослідити функціонально-семантичні жіночих гендерних маркерів, ми вирішили спершу звернутися та дослідити специфіку гендерних маркерів, яка притаманна чоловіка-політикам КНР. Серед китайських політиків-чоловіків ми звернули увагу на промови заступника керівника відділу реклами ЦК КПК й міністра інформаційного бюро Державної ради Китаю Сюй Ліня та китайського політика Го Вейміна, який займає пост заступника міністра Інформаційного бюро Державної ради Китаю (SCIO).

У їх промовах можна побачити безліч термінів, а також спостерігається лексика, притаманна для воєнного дискурсу (перечислення втрат, загиблих), на відміну більш м'якої за своєю експресивністю та емоційної лексики у мовленні політиків-жінок.

Далі ми звернулися до аналізу промов китайських жінок-політиків та визначили специфіку функціонально-семантичних особливостей гендерних маркерів жіночого китайського політичного дискурсу КНР. Ми дослідили промови двох найбільш відомих сучасних політикинь – голови адміністрації Гонконгу Керрі Лам та китайської високопоставленої політичної діячки, членкині Політбюро ЦК

КПК (з 2012 р.) та одночасно завідувачки відділом єдиного фронту ЦК КПК (з 2014 р.) Сунь Чуньлань.

Лексико-граматичні маркери жіночого мовлення, які ми розглянули, цілком відповідають традиційному уявленню про «жіноче» політичне мовлення як таке, що будується на прагненні уникнення вербальної агресії, застосуванні стратегій уникнення конфлікту, застосування більшої кількості евфемізмів тощо. Жінкам часто приписують більшу емоційність та сентиментальність, хоча китайські політичні діячки не демонструють ці риси виразно. Імідж китайського політика, незалежно від статі, завжди базується на виваженості, стриманості в оцінках та емоціях.

Ідеологічно політичні діячі КНР завжди слідують риториці Пекіну, що спостерігається і в промовах Керрі Лам. Так, жінка-політик обов'язково використовує у своїх промовах позитивну оцінку допомоги материкового Китаю жителям Гонконгу, що особливо важливо на тлі масових протестів, які не вщухають у місті.

Вивчення останніх промов Керрі Лам показало, що гендерні маркери, які актуалізують жіноче мовлення у контексті політичного дискурсу, передусім зустрічаються у промовах, присвячених питанням соціального характеру. Дипломатичні візити та виступи політикині, а також промови, присвячені питанням економічного розвитку здебільшого мають гендерно-нейтральну тональність, тоді як важливі соціальні питання спонукають жінок-політиків.

Аналіз промов китайської політичної діячки Сунь Чуньлань продемонстрував тяжіння мовлення цієї політикині до використання емотивів, експресивних лексичних та стилістичних засобів, які позначають знакові морально-етичні концепти китайського суспільства та комуністичної ідеології КПК.

Таким чином ми порівняли особливості використання чоловічих та жіночих гендерних маркерів у політичних промовах, визначили їх функціонально-семантичні особливості та за представили статистичні дані за результатами досліджень. А саме дані щодо частиномовних особливостей гендерних маркерів

жіночого дискурсу КНР; стилістичних особливостей гендерних маркерів жіночого політичного мовлення; кількісних показників прийомів перекладу гендерних маркерів жіночого політичного дискурсу Китаю; частотності застосування перекладацьких трансформацій; кількісних показників прийомів перекладу гендерних маркерів жіночого політичного дискурсу Китаю.

ВИСНОВКИ

У роботі визначено, що поняття «гендер» – це культурно-детерміновані, динамічні, соціальні характеристики чоловіків та жінок – носіїв відмінних картин світу, які реконструюються в основних своїх рисах на базі мовних засобів як усного, так і писемного мовлення. Гендер слід визначати як інтерпретацію рис особистості у соціальній та культурній сфері, а також як модель поведінки чоловіка і жінки, на відміну від біологічної приналежності.

Чоловіки та жінки по-особливому відображають бачення світу у своїх мовах. Лінгвісти стверджують, що сьогодні з упевненістю можна сказати, що є почуття та емоції, які притаманні лише жінкам або чоловікам, а тому виражуються в мові за допомогою різних лінгвістичних засобів. Саме тому ми можемо бачити й різні теми, на яких акцентують увагу жінки-політики та чоловіки-політики.

Можна стверджувати, що між жіночим і чоловічим мовленням існують відмінності (як у письмовому, так і усному). Як результат існують певні системи факторів, що впливають на ці відмінності і зумовлюють їх.

З'ясовано, що для політичного дискурсу КНР також властива характерна така риса, як інтердискурсивність. Під інтердискурсивністю розуміється внутрішня неоднорідність тексту, яка є результатом особливої стилістики, жанру або дискурсивної практики. Однією з основних особливостей сучасної політичної мови в КНР є прагнення до дотримання канонів. Наприклад, коли політичний діяч звертається до публіки і в якості аргументу використовує історичний факт, цитати древніх мудреців або зачіпає стародавні традиції, то без сумніву викликає прихильність до себе слухачів.

У роботі ми розглянули різницю у промовах політиків та політकिनь, зокрема використання відповідних маркерів для досягнення поставленою мети. Так, політчині часто залучають у якості елемента свого іміджу традиційні риси фемінності чи маскулінності. Жінки здебільшого апелюють до емоційної складової свідомості виборців, говорячи про свої емоції та чуйно ставлячись до емоційного стану інших людей.

Чоловіки-політики, навпаки, використовують прямо протилежну поведінкову рису, яку традиційно приписують чоловікам як типово маскулінну – це агресивність, прагнення до боротьби, рішучість.

Визначено, що лексико-граматичні маркери жіночого мовлення, які ми розглянули, цілком відповідають традиційному уявленню про «жіноче» політичне мовлення як таке, що будується на прагненні уникнення вербальної агресії, застосуванні стратегій уникнення конфлікту, застосування більшої кількості евфемізмів тощо. Жінкам часто приписують більшу емоційність та сентиментальність, хоча китайські політичні діячки не демонструють ці риси виразно. Тим не менш імідж будь-якого китайського політика, незалежно від статі, завжди базується на виваженості, стриманості в оцінках та емоціях. Також гендерні маркери, які актуалізують жіноче мовлення у контексті політичного дискурсу, передусім зустрічаються у промовах, присвячених питанням соціального характеру. Дипломатичні візити та виступи політикинь, а також промови, присвячені питанням економічного розвитку здебільшого мають гендерно-нейтральну тональність, тоді як важливі соціальні питання спонукають жінок-політиків.

Як продемонстрував аналіз політичних матеріалів, найбільш широко у жіночому політичному мовленні китайського політичного дискурсу використовуються емотиви (29%). Це підтверджує тезу про те, що жіноче мовлення зазвичай є більш емоційним, ніж мовлення чоловіків. Окрім того, використовуються такі стилістичні лексичні засоби, як фразеологізми, терміни та епітети (частотність використання яких становить по 19%). Метафори використовуються у жіночому політичному мовленні досить рідко (всього 9%). Найменш представлений такий тип лексики як топонім (5%). Що стосується перекладу гендерних маркерів, то найбільш частотним прийомом є дослівний переклад (43% від загальної кількості, яка становить 50 прикладів гендерних маркерів жіночого дискурсу). Окрім того, часто використовується функціональний аналог (29%). Рідше застосовуються такі перекладацькі прийоми як описовий переклад (11%) та калькування (17%). Відповідно, найменш продуктивним

прийомом перекладу гендерних маркерів жіночого політичного дискурсу є описовий переклад.

Що стосується перекладацьких трансформацій, то найбільшою продуктивністю відзначається перестановка (зустрічається у 40% прикладів перекладу). Також досить активно застосуються додавання (або розширення) – 27%, граматичні перетворення та членування (по 13%). Найменш продуктивною перекладацькою трансформацією при перекладі гендерних маркерів жіночого китайського політичного дискурсу є опущення (всього 7% від загальної суми прикладів).

Можна зробити висновок, що культурно-специфічні та комунікативно-обумовлені особливості використання китайськими політиками та політичними діячками гендерно-маркованої лексики у політичних промовах обов'язково мають враховуватися перекладачем при роботі над перекладом такого тексту. Це дозволить максимально зберегти та точно відтворити функціонально-семантичні властивості таких гендерних маркерів у китайському політичному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Балахтар В. В., Балахтар К. С. (2011). *Адекватність та еквівалентність перекладу*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>;
2. Бахтін М.М (1986). *Проблема мовних жанрів. Естетика словесної творчості*. Москва: Мистецтво, 457 с;
3. Бай Сэхун (2000). *Гендерный язык и культура в аспекте прагматики. Чанша: Изд-во «Хунаньское образование» 白解红. 性别语言 文化与语用研究. 长沙: 湖南教育出版社*;
4. Беліков В.І., Крисін Л.П (2001). *Соціолінгвістика: підручник для вузів*. Москва: Наука, 439 с;
5. Берзиня У. А. & У. А. Берзиня (2010). *Традиционный политический язык в современной КНР / У. А. Берзиня // Учен. зап. Отд. Китая ИВ РАН. – Вып. 2. С. 271-272*;
6. Бессонова О. Л. (2002). *Порівняльна характеристика гендерних концепцій у структурі карти світової вартості англійською та українською мовами*. Суми: Вісник Сумського державного університету;
7. Бессонова О. Л. (2003). *Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивний і гендерний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови»*;
8. Блох М. Я., (2013). *Дискурс і системна лінгвістика. Мовна культура мовленнєвого спілкування. No1. 5-10*;
9. Богдан С. К. (2011). *Методи й методика лінгвостилістичних досліджень: методичні рекомендації для слухачів і керівників секції української мови*. Луцьк, – 28 с;
10. Бойко Ю. (2019). *Відтворення лексико-граматичних гендерних маркерів при перекладі на українську мову / Ю. Бойко. Наукові записки [Центрально-*

- українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Філологічні науки. – Вип. 175. – С. 667-672.
11. Бутова І. С. (2010). *Творчість та оціночна насиченість політичного дискурсу 21-го століття (на матеріалі англійської та української мов)*. Мандрівник: Аллукр. Журнал "Тернопіль", Вір. 5 (89). 66-69.
 12. Ван Минь (2016). *Гендерные исследования в китайской лингвистике*. Вестник Пермского Университета. Российская и зарубежная филология. – №4 (36). – С. 49–57;
 13. Варікаш М. (2008). *Гендерний дискурс: семіотичні аспекти*. Слово і час. Київ, № 7. С. 83-89.
 14. Волинчик О.С. (2007). *Гендерна психологія мовних технологій у російських журналістських текстах засобів масової інформації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата філол. наук: спец. 10.02.02 "Російська мова"*. Київ, 13 с.
 15. Виноградов В. С. (2001). *Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы)*. М.: Издательство института общего среднего образования РАО, – 224 с.
 16. Виноградов В. В. (2008). *Китайская модель модернизации. Поиски новой идентичности.*;
 17. Генералова А.В. (2001) *Гендерный аспект в социальных науках и психологии // Общество. Гендер. Культура: Материалы международной научной практической конференции (Омск, 20-21 сентября, 2001 г.). – Часть 2*. Омск: Омский университет. – 169 с;
 18. Голубовська І.О. (2006). *Антропологізм у мовознавстві та викладанні іноземних мов // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження та перспективи*. К.: Логос. – С. 33-39;
 19. Горошко О. І. (1996). *Характеристика поведінки чоловіків і жінок (психолінгвістичний аналіз)*. Москва: МГУ, 21 с.;

20. Горошко О. І. (1999). *Гендерні питання в лінгвістиці. Гендерний фактор мови та спілкування*. Москва: Московський медичний університет, С. 44-60;
21. Гоца Н. М. (2009). *Гендер у перекладі: історичний розвиток, основні аспекти та особливості дослідження*. Вісник Житомирського державного університету. Житомир, №45. С. 168-171;
22. Грайс Г.П. (1985). *Логика и речевое общение. Новое в зарубежной лингвистике. - Лингвистическая прагматика. - М.: Прогресе, - С.217-237;*
23. Гриценко Е.С. (2005). *Образная составляющая в тендерной категоризации*. Н. Новгород: Изд-во ННГУ им. Н.И. Лобачевского, Вып. 1(6). С. 143 – 150;
24. Дегтярьова Т. (2004). *Особливості жіночого мовлення в гендерному аспекті (на матеріалі англійської, української та російської мов)*. Вісник СумДУ. — № 1 (60). – С. 46-52;
25. Дейк Т.А., (1989). *Язык, познание, коммуникация*. Москва: Прогресс, 312 с;
26. Дуань Чжэнган. (2008). *Исследование вежливой речи в китайском языке в аспекте гендера и возраста // Речевое обучение и исследование. . 汉语礼貌语言使用的性别与年龄差异研究. 语言教学与研究 (3). Р. 57– 63;*
27. Дубровская Т. В. (2014). *Речевые жанры «осуждение» и «обвинение» в русской и английской лингвокультурах*. Пенза: Изд-во ПГУ, 371 с;
28. Эпштейн О. В. (2008). *Семантико-прагматические и коммуникативно-функциональные категории политического дискурса. Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов: Грамота, № 2. С. 150-156;
29. Засекін С.В. (2006). *Психолінгвістичні аспекти перекладу: керівництво*. Луцьк: ВІЕМ, 44 с;
30. Земська Е.А. (1988.). *Урбаністична усна мова і проблеми їх вивчення. Варіанти міської мови*. М.: Наука, 290 с;
31. Зикова С.А. (2009). *Особливість реалізації терміна "маскулінність" в мовному образі світу (на матеріалі російської та іспанської мов): дисс. .Кандидат філол наук*. Тюмень, 220 с;
32. Остроухов В. В., Петрик В. М., Кузьменко А. М. (2010). *Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): підручник*.– К.: КНТ, – 778 с;

33. Калищук Д. М. (2013). *Лінгвістичні та культурні особливості перекладу політичних дискурсів* Електронний доступ :http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4321/3/polit_pereklad.pdf
34. Карпухіна Е.А. (2011). *Специфіка політичного дискурсу. Філологічні науки. Питання про теорію і практику*. Тамбов: Диплом, No 4. С. 91-93;
35. Картушина Е.А. (2003) *Гендерні аспекти фразеології в масовій комунікації*. Іжевськ, 23 с;
36. Кэ Ян. (2011). *Исследования политической коммуникации в Китае. Политическая лингвистика*. – №3(37). – С. 58-63;
37. Кирилина А. (2005). *Лингвистические гендерные исследования*. Москва: Отечественные записки. No 2. С. 89–101.;
38. Кирилина А.В. (1999). *Гендер: лингвистические аспекты*. Институт социологии РАН. – 189 с;
39. Клименко І. (2009). *Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу / І. Клименко*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tinyurl.com/o2f8t6x>;
40. Князева А. (2012). *Перекладацький аспект гендерних маркерів (на матеріалі спічів англомовних політдіячів)*. Філологічні трактати. – Т. 4, № 2. – С. 28-34;
41. Коваль Н.М. (2002). *Відображення розвитку лінгвістичного світогляду в лексиці іспаномовного суспільно-політичного дискурсу: мовні та концептуальні образи світу*. Київ: ХНУ ім. Тараса Шевченка. Інститут філології. No7. 224-230;
42. Коваль Н.М. (2002). *Питання дискурсу: ізоляція соціально-політичного дискурсу як свого роду комунікації. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. Київ: КНУ . С. 78-82;
43. Коваль Н.М. (2002). *Процеси неологізації та архівування в словнику іспаномовного суспільно-політичного дискурсу. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія "Філологія, педагогіка, психологія"*. Київ: КНЛУ. 6. С. 188-192;

44. Колосова О.Н. (1996). *Когнитивные основания языковых категорий (На материале современного английского языка)*. Москва, 325с;
45. Кубрякова Е.С. (2000). *О понятиях дискурса и дискурсивного анализа в современной лингвистике. Дискурс, речь, речевая деятельность*. Москва, С. 7–25;
46. Кузенко Г. М. (2002). *Співвідношення гендерних стереотипів та їх відображення в перекладі*. Херсон: Видавництво ХДУ. С. 160-163;
47. Куранова С. І. (2011). *Дискурс-аналіз як інтегративний комунікативно орієнтований метод у лінгвістиці*. Сучасні дослідження з іноземної філології. Вип. 9. – С. 253-263;
48. Крылова О. А. (2006). *Мовна стилістика*. Москва: Вища школа, 285 с;
49. Лакофф Р. & Жеребкина. С. В. (2001). *Язык и место женщины. Введение в гендерные исследования*. Харьков: ХЦГИ,; Санкт –Петербург: Алетейя, Ч. II : Хрестоматия. С. 784–798;
50. Ларионова М. В. (2005). *Испанский газетно-публицистический дискурс: искусство информации или мастерство манипуляции*. Москва : МГИМО–Университет, 327 с;
51. Лей Дачуан. (2009). *Политика: языковое существование (о построении политической лингвистики)*. – №2;
52. Лівицька. І.В. (2009). *Репрезентація гендерних маркерів сучасного політичного англомовного Дискурсу*. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск № 105 (2) с.366-368;
53. Лісовий М. І. (2010). *Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів*. Вінниця: Нова книга,– 197 с;
54. Лотоцька О. (2012). *Особливості перекладу мовних реалій як одиниць безеквівалентної лексики (на основі англомовних прозових творів О. Генрі)*. Мандрівець. № 3. – С. 72-74;

55. Лю Син, Чжоу Миньчуань. (2016). *Прагматическое сопоставление речевого поведения отказа в аспекте гендера* // 刘星, 周民权. *俄汉拒绝言语行为的语用对比研究. 中国俄语教学. Русский язык в Китае.* No 2. С. 32–37.
56. Мартинюк А.П. (2004). *Конструювання гендеру в англомовному дискурсі*. Харків: Констата. – 292 с;
57. Маслова Ю. П. (2009). *Мовна реперзентація гендеру. Наукові записки. Серія: Філологічна*. Острог: Вид-во «НаУ Острозька академія», – Вип. 12. – С. 224–233;
58. Мацько Л. І. (1999). *Лінгвістична риторика*. Логос, – С. 3–16;
59. Мельник Ю.П. (2009). *Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці*. Вісник Житомирського державного університету: No45. С. 110–114;
60. Миронова Н.В. (2009). *Формування гендерної лінгвістики*. Луцьк, С. 44-46;
61. Миронова Н.Н. (1997). *Дискурс – анализ оценочной семантики: Учебное пособие по языкознанию*. – М.: Тезурус, – 158с;
62. Падалка О. В. (2012). *Політична промова та її просодичні характеристики*. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. №6. – С. 66–69;
63. Переломов Л.С. (200). *Конфуций: «Лунь юй»*;
64. Поворознюк Р.В. (2000). *Мовні труднощі при перекладі українських та американських протокольних промов. Мовні і концептуальні картини світу*. Київ: Логос, С.282–288;
65. Поворознюк Р.В. (2002). *Особливості перекладу маркерів дипломатичного дискурсу (на матеріалі протокольних промов). Проблеми семантики слова, речення та тексту: Збірник наукових праць*. Київ: Видавничий центр КДЛУ, Вип.8. С.267–271;
66. Поворознюк Р.В. (2003). *Переклад звертань у протокольних промовах// Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць*. Київ: ВПЦ "Київський університет", С.200–203;

67. Поворознюк Р.В. (2001). *Етнокультурні характеристики дипломатичного дискурсу. Мова і культура. Наукове видання.* Київ: Видавничий дім;
68. Дмитра Бураго. (2002) *Вип.5. Т.1. Част.2.* С.142–147;
69. Пан Сяоянь. (2004). *Исследование гендерного различия в речевом поведении извинения в китайском языке // 潘小燕.汉语道歉 言语行为的性别差异研究. 西南交通大学学报. Вестник Юго-западного университета Цзяо Тун. No 1. С. 89–92;*
70. Попова О. В. (2016). *Підготовка майбутніх перекладачів китайської мови у вищій школі: навч. посібник.* Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, – 273 с;
71. Потапов В.В. (200). *Попытки пересмотра гендерного признака в английском языке. Гендер как интрига познания: Сборник статей.* Москва: Рудомино, С.63–65;
72. Пушкарева Н.Л. (2010). *Гендерные исследования и исторические науки. Гендерные исследования.* Харьков, ХУГИ. No3. С.166– 186;
73. Самойлова І. В., Подвойська О. В. (2016). *Лексичні особливості політичних промов / Наукові записки. Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки.* С. 235–238;
74. Самарина І.В. (2006). *Прагмалінгвістическе исследование речевой деятельности политиков по коммуникативным стратегиям «Создание круга своих и круга чужих».* Вестник СамГУ. No8 (48). - С.213-219;
75. Семенюк А.А. (2007). *Гендерні та вікові особливості кооперативної мовленнєвої поведінки в сімейному дискурсі (на матеріалі сучасної англійської мови).* Донецьк, 22с;
76. Сизова О.Ф. (2007). *Особливості відтворення в перекладі гендерної ідентичності суб'єкта жіночого поетичного дискурсу (на матеріалі англомовних перекладів з української).* Київ; 242 с;
77. Силинский С.В. (2008). *Речевая вариативность слова.* Санкт-Петербург.: Изд-во СПбУ, 127 с;

78. Слінчук В.В. (2006). *Мовностилістичні засоби творення гендерних образів молоді (за матеріалами друкованих мас-медіа): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.08. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. Київ, 20с;*
79. Ставицька Л.О. (2004). *Гендерна лінгвістика: Українська перспектива. Українська мова. Київ, №3. С.58–66;*
80. Стрелкова, О.А. (2006). *Особенности современного женского политического дискурса: На примере речевых портретов женщин-политиков. Курск, 183 с;*
81. Ткаченко Т.І. (2007). *Фемінний дискурс другої половини ХХ - початку ХХІ століття. Київ, 18с;*
82. Хабермас Ю. (2001). *Моральное сознание и коммуникативное действие. Санкт- Петербург: Наука, 238 с;*
83. Халеева И.И. (2001). *Гендер в теории и практике обучения межъязыковой коммуникации. Гендер: язык, культура, коммуникация: доклады I междунар. конф. Москва, С. 7–11;*
84. Чернявская В. Е. (2005). *Интерпретация научного текста. Москва: КомКнига, 348 с.*
85. Чжан Пин. (2007). *Гендерное различие в стратегии освоения лексики у учащихся английского языка // Иностранные языки и их преподавание. 2002. No 7. С. 35–37. 张萍. 英语学习者词汇观念和策略的性别研究. Иностранные языки и их преподавание. No 7. С. 35–37;*
86. Чжао Жунхуэй. (2003). *Язык и гендер: социолингвистическое исследование устной речи. // 赵蓉晖. 语言与性别: 口语的社会语言学研究. Шанхай: Изд-во «Образование иностранных языков», 318 с;*
87. Чжи Юнби. (2007). *Новые тенденции в изучении критического дискурса-анализа 支永碧. 批评话语分析研究新动态. 外语与外语教学. С.27-32;*
88. Шейгал Е. И. (2002). *Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса. Саратов: [б. и.],– № 3. – С. 205-214;*
89. Шейгал Е.И. (2004). *Семиотика политического дискурса. М.: Гнозис, – 326с;*

90. Ши Гэншань, Чжан Шанлянь. (2006). Исследование гендерной асимметрии в китайской лингвистике // 史耕山, 张尚莲. 国内语言性别差异 研究概述. Обучение иностранным языкам. No 3. С. 24–27;
91. Шовалтер Е. (1996). *Феміністична критика у пущі. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис,– С. 510–530.
92. Якобсон, Р.И. (1975). *Лингвистика и поэтика // Структурализм: «за» и «против».* М., С.197;
93. Canetti E. (1960). *Masse und Macht* – Hamburg: Claassen,– 342 S;
94. McCain J. (2008). *Speech at the Republican National Convention. Language and Gender*". URL: [Http://elections.nytimes.com/2008/president/conventions/videos/20080904_MCCAIN_SPEECH.html](http://elections.nytimes.com/2008/president/conventions/videos/20080904_MCCAIN_SPEECH.html);
95. Nida E. (2000). *Principles of Correspondence // The Translation Studies Reader.* London,– p. 126-140;
96. Росоок J.G.A. (1971). *Politics, language and time: Essays on political thought and History.* NY.: Atheneum, 291 p;
97. Powell L., Cowart J. (2016). *Political Campaign Communication: Inside and Out, 2nd edition.* London and New York: Routledge;
98. Tannen D. (2018). *Teacher’s Classroom Strategies Should Recognize that Men and Women Use Language Differently.* [Електронний ресурс] The Chronicle of Higher Education. – Режим доступу:
<https://www9.georgetown.edu/faculty/tannend/chronicle061991.htm>;

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДОВІДКОВОГО ХАРАКТЕРУ

99. *Большой китайско-русский словарь* [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. — Режим доступу : <http://bkrs.info/>
100. Ошанин И. М. (1984). *Большой китайско-русский словарь.* Т. 4. – М.:Наука,– 1062 с;

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

101. 行政長官出席內地核酸檢測支援隊歡送儀式致辭（只有中文）（附圖 / 短片）
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202009/15/P2020091500724.htm>
102. 孙春兰向清华大学苏世民书院开学典礼视频致辞
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://politics.cntv.cn/special/gwyvideo/sunchunlan/202009/2020091102/index.shtml>
103. 徐麟在《抗击新冠肺炎疫情的中国行动》白皮书发布会上介绍情况
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.scio.gov.cn/xwbjs/zygy/38848/38851/Document/1681807/1681807.htm>
104. 郭卫民在第三届中国-中东欧国家新闻发言人对话会开幕式上的致辞
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.scio.gov.cn/xwbjs/zygy/33093/jh33095/Document/1659623/1659623.htm>
105. 郭卫民在 2018 中国新闻发言人论坛闭幕式上的讲话
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.scio.gov.cn/xwbjs/zygy/33093/jh33095/Document/1642468/1642468.htm>
106. 行政長官在「21 世紀人類消除貧困事業與婦女的作用——紀念北京世婦會 25 周年暨全球婦女峰會 5 周年」座談會致辭（附圖 / 短片）
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202009/16/P2020091500398.htm>
107. 孙春兰在第八次全国少代会上的致词 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gov.cn/guowuyuan/2020-07/23/content_5529518.htm

PE3IOME

本文定义了“性别”的概念是男女在文化上决定的，动态的，社会的特征—世界不同图片的承载者，它们的主要特征是根据口头和书面语言的语言手段重建的。性别应被定义为在社会和文化领域中对人格特征的解释，以及与生物隶属关系相反的男女行为模型。

男女尤其以他们的语言反映世界观。语言学家说，今天可以肯定地说，有些感觉和情感是女人或男人所特有的，因此可以通过各种语言手段以语言表达。因此，我们可以看到女性政客和男性政客关注的不同主题。

可以说，男性和女性语言（书面和口头）之间存在差异。结果，某些因素系统会影响这些差异并导致它们。

业已发现，中国的政治话语还具有话语间性的特点。在相互间的理解下，可以理解文本的内部异质性，这是一种特殊的风格，体裁或话语实践的结果。中国现代政治语言的主要特征之一就是渴望遵守经典。例如，当一个政客向公众讲话并使用历史事实，引用古代贤哲或引用古代传统作为论据时，他无疑会引起听众的喜爱。

在本文中，我们考虑了政界人士和政治女性的言论差异，尤其是使用适当的标记来实现这一目标。因此，政治女性经常将女性气质或男性气质的传统特征作为其形象的要素。妇女大多诉诸于选民意识中的情感成分，谈论自己的情绪并对他人的情绪状态敏感。

相反，男性政治人物则使用与之完全相反的行为特征，传统上将其归因于男性，通常是男性，这是侵略，战斗欲望，决心。

我们已经确定，我们考虑过的女性话语的词汇和语法标记完全符合传统的“女性”政治演讲概念，因为它是基于避免言语侵略，避免冲突策略，更多委婉说法等的基础。尽管中国政界人士并没有清楚地展现出这些特征，但人们通常认为妇女具有更多的情感和感性。但是，无论性别如何，任何中国政治人物的形象始终基于平衡，评估和情感上的克制。在政治演讲中实现女性演讲的性别标志也

主要出现在有关社会问题的演讲中。女政治家的外交访问和讲话以及关于经济发展问题的讲话大多不分性别，而重要的社会问题则激励女政治家。

正如对政治资料的分析所表明的那样，动机在中国政治话语中的女性政治演讲中使用最为广泛（29%。这证实了这样一个论点，即女性的讲话通常比男性的讲话更具情感性。此外，还使用了诸如词组，术语和词头之类的文体词汇项目（使用频率为 19%。在女性的政治演讲中很少使用隐喻（只有 9%。词汇量最少的是地名（5%。

关于性别标记的翻译，最常用的方法是直译（占总数的 43%，这是女性话语中性别标记的 50 个例子。此外，经常使用功能类似物（29%。很少使用诸如描述性翻译（11%）和描（17%）之类的翻译技术。因此，翻译女性政治话语中性别标记的最低效率的方法是描述性翻译。

关于翻译转换，最大的生产力是排列（在 40% 的翻译示例中找到。增补（或扩展名）也非常活跃地被使用-27%，语法转换和发音（每个 13%。在中国女性政治话语性别标记的翻译中，翻译效率最低的是省略（仅占示例总数的 7%。

可以得出的结论是，在翻译此类文本时，翻译人员必须考虑中国政治家和政治家在政治演讲中使用带有性别标记的词汇的特定文化和交流特征。